

glasilo

Občine Šempeter-Vrtojba

**Kaj se je dogajalo v
naši občini**

Zanimivi intervjuji

**Prispevki naših
društev**

Družinske zgodbe

poletje 2023

junij 2023

Spoštovane občanke in občani!

Prišlo je poletje. Mogoče boste rekli, nič posebnega, pa vendar: začenjajo se dolgo pričakovane počitnice ter zasluženi dopusti, da se spočijemo in napolnimo z novo, svežo energijo.

Te bomo tudi v občinski upravi potrebovali veliko, saj se je s sprejetjem proračuna za leto 2023 v letošnjem marcu začel nov naložbeni cikel, ki ga sicer na občini že nekaj let pripravljamo. Glede na zastavljene cilje in pričakovanja, pa tudi že odobrena sredstva, lahko realno pričakujemo, da ga bomo v veliki meri izpeljali. Ključna naložba nekaj naslednjih let je prenova kulturne dvorane v Šempetru in istovrstna ureditev dodatnih prostorov za zdravstveni dom v stavbi nekdanjega hotela Šanpier. Vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja smo že

vložili in računamo, da bomo v jeseni gradbeno dovoljenje tudi pridobili. Sredstva, potrebna za prenovu prostorov za zdravstveni dom v višini 490.000 EUR, imamo zagotovljena s sklepom vlade o nepovratnih sredstvih za investicije v objekte zdravstvenih domov, zdravstvenih postaj oz. opremo, namenjeno izvajanju zdravstva na primarni ravni, manjkajoči del pa bo zagotovljen iz presežka javnega zavoda Zdravstveni dom osnovno zdravstveno varstvo Nova Gorica. Poleg tega bomo, če bo le mogoče, za prenovu kulturne dvorane pridobili nepovratna sredstva.

Po relativno dolgem času je občini maja uspelo sprejeti spremembe občinskega prostorskega načrta, ki smo jih kar nekaj let usklajevali.

Verjamem, da si je marsikdo ob tem oddahnil, saj lahko tako nadaljuje s svojimi aktivnostmi pri gradnji in urejanju objektov. Spremenjen občinski prostorski načrt tudi občinski upravi omogoča nadaljnje korake pri urejanju prostora. Tako nadaljujemo s postopki sprejemanja ali spreminjanja občinskih podrobnih prostorskih načrtov, kot so spremembe OPPN za mestno središče v Šempetru pri Gorici, OPPN za stanovanjsko sosesko Lada, OPPN Lavžnik in OPPN poslovne cone Polje.

Poročal sem že, da je Občina Šempeter-Vrtojba za projekt Ekonomska poslovna cona Polje na javnem razpisu Podpora inovativnim ekosistemom ekonomsko-poslovne infrastrukture iz sklada Načrta za okrevanje in odpornost uspela pridobiti 1.115.366,55 EUR. Zadnje dni marca smo uspeli pridobiti pravnomočno gradbeno dovoljenje za novo dostopno cesto in drugo potrebno infrastrukturo v poslovni coni, tako se lahko naložba nadaljuje s pripravo preostale potrebne projektne dokumentacije. Še v letošnjem letu nameravamo objaviti

javni razpis za izvedbo del in z deli, katerih zaključek je predviden v letu 2024, tudi začeti.

Verjetno ni mnogo občin na slovenskem, ki bi se soočile s težavo, ko je hiša v Sloveniji, za ureditev infrastrukture pa je treba kopati v sosednji državi. Neobičajen primer smo uspešno rešili in za obdobje 50 let pridobili dovoljenje (koncesijo) za uporabo poti ob parku Basaglia, ki je v lasti sosednje Občine Gorica (Italija). Zdaj bomo lahko območje na Žnidarčičevi ulici, tik ob meji s sosednjo državo, opremili s kanalizacijo in tam prenovili vodovod, ki bosta sicer potekala v omenjeni cesti.

Trajnostno, zeleno in okolju prijazno so besede, ki jih v zadnjem času vse pogosteje slišimo. Občina se z vrsto projekti trudi, da bi se te besede tudi konkretizirale. Tako lahko v teh dneh opazite, da se nekaj dogaja ob kolesarski poti v Novo Gorico. Gre za hortikulturno ureditev občinskega zemljišča, ki bo namenjeno botanični kolekciji predvsem aromatičnih in zdravilnih rastlin – zelišč, grmovnic in sadnega drevja. Tako urejeno zemljišče bo na inovativen in estetsko privlačen način privabljal prebivalce, jih nagovarjalo k spoštovanju naravne dediščine in kulturnega izročila šempetrsko-vrtojskih vrtov. Naložbo občina izvaja v okviru projekta Urbani EKOKROG (LAS), s katerim želimo na eni strani spodbuditi in ohraniti gojenje ter uporabo tradicionalnih kmetijskih rastlin in zelišč tudi v mestnem, urbanem okolju, na drugi pa spodbuditi k trajnostnemu ravnanju z naravnimi viri in s tem prispevati k ohranjanju in varovanju ekosistemskih storitev.

Da je sodelovanje občine v lokalni akcijski skupini »LAS V objemu sonca« uspešno, potrjuje še ena manjša naložba, ki se izvaja v bližini parkirišča pod trim stezo oz. Svetim Otom. V okviru projekta Razvoj novih potencialov v vinogradništvu in enoturizmu spodnje Vipavske doline »ENOTOUR-2« (LAS) smo namreč postavili postajališče za kolesarje in sprehajalce. S stalnim dopolnjevanjem ponudbe na območju, ki ga delovno imenujemo »Rekreacijski center Vrtojba«, želimo postopoma na tem območju vzpostaviti prostor, ki je namenjen relativno mirni rekreaciji v naravnem okolju.

Skrb za kvalitetno preživljanje prostega časa je tudi sicer ena izmed pomembnejših nalog občine. Standarde, ki smo jih uvedli z otroškimi igrali in napravami za fitnes na prostem v športnem parku v Šempetru, počasi širimo tudi na druga območja. Namen je seveda približati možnost kvalitetne rekreacije in sprostitve vsem. Tako smo v preteklih dneh prenovili otroško igrišče ob šoli v Vrtojbi in na novo uredili igrišče v Bazari nad postajališčem ob kolesarski stezi. Naj dobro služita svojemu namenu.

Sonce in oblaki nam lahko hitro prinesejo sušo ali pa dež spremenijo v točo ter tako uničijo vse, kar smo sejali. Suši smo se, upam da za nekaj časa, izognili. Letošnja pomlad namreč ni bila tako suha kot preteklo leto, prav nasprotno, dežja je bilo dovolj. Padavine pa so prišle prav tudi za polnjenje zadrževalnega bazena na Vogrščku, ki ga uporabljamo za oroševanje in namakanje. Namakalni razvod je, kot vemo, potreben prenove, vendar pa je kot kaže stanje dovolj stabilno, da bo njegova uporaba v letošnjem letu mogoča in bo omogočal oskrbo z vodo za namakanje v sušnejšem poletju.

Ne nazadnje pa je tu še novica, ki smo je gotovo v občini vsi veseli. Verjetno ste zasledili, da smo odprli nov Dom starejših občanov Vrtojba. Koncesionar je pridobil vsa potrebna dovoljenja in izpolnil formalne pogoje po tem, ko je s prenovo objektov zaključil. Tudi s to, sicer zasebno naložbo, se bo kvaliteta bivanja za naše občane izboljšala, saj bodo oskrbovanci imeli možnost bivanja bližje svojemu domu in domu svojih dragih. Vsem bodočim stanovalcem želim, da ustvarjajo vzdušje spoštovanja, sodelovanja in ostanejo čimbolj ustvarjalni, k čemur bodo, upam, pripomogli tudi njihovi sorodniki z rednimi obiski. Naj Dom starejših občanov Vrtojba postane miren, varen in toplem dom za vse, ki bodo tam prebivali in delali.

Spoštovani!

Najbolj sproščen letni čas je tu. Potem ko smo skozi vse leto vpeli v vsakodnevne obveznosti, je sedaj priložnost, da si vzamemo čas zase, čas za oddih, da malo bolj poskrbimo za svoje zdravje, rekreacijo in si vzamemo čas za druženje z ljudmi, ki jih že dolgo nismo videli. Priložnosti bo tudi v naši občini kar nekaj. V naslednjih tednih se nam obeta bogato in pestro dogajanje v okviru Poletja na placu, ki ga pripravlja Zavod KŠTM Šempeter-Vrtojba, pa tudi drugi dogodki naših društev. Ne dvomim, da boste med njimi našli kaj zase in da boste z udeležbo podprli organizatorje, ki se trudijo, da bi bil utrip v naši občini čim živahnejši.

Za konec naj vam zaželim le še prijeten in varen dopust ter lepe počitnice, ob prihajajočem prazniku naše domovine, dnevu državnosti, pa prijetno praznovanje. Naj bo lepo vam in ljudem okoli vas.

Milan Turk,
vaš župan

Uradne ure Občine Šempeter-Vrtojba:

Ponedeljek

8.00–12.00;

Sreda

8.00–12.00 in 14.00–16.30;

Petek

8.00–12.00.

Županove ure za občanke in občane so **vsako sredo** 15.00–17.00. Termin si rezervirajte v tajništvu
T: 05 335 10 00.

Sprejem vlog in informacije:

Ponedeljek, torek in četrtek

8.00–15.00;

Sreda

8.00–16.30;

Petek

8.00–14.00.

www.sempeter-vrtojba.si

Drage bralke, cenjeni bralci!

Dobrodošli v sončnem objemu poletja! V tem času, ko narava pokaže svojo polno lepoto, nas življenje vabi, da se prepustimo pozitivnim vibracijam in soustvarjanju nepozabnih trenutkov.

»V poletju je skrit čaroben ključ, ki odpira vrata k našim najglobljim sanjam in strastem. Vsak dan je priložnost, da jih izrazimo in delimo s svetom.«

Vas zanima, kaj vam prinaša naslednja številka Glasila? Čakajo vas raznoliki članki, navdihujoče zgodbe in slikoviti utrinki. A Glasilo ne bi bilo tako polno brez vas, naših bralcev. Vabimo vas, da postanete del naše ustvarjalne skupnosti. Imate zanimivo izkušnjo, ki bi jo želeli deliti? Morda ste ustvarili čudovito fotografijo ali pa imate idejo za zanimivo temo, o kateri bi radi brali? Vaše prispevke, misli in ideje z veseljem sprejemamo na glasilo@sempeter-vrtojba.si do 25. avgusta 2023.

Poletje je čas, ko se odpirajo nove poti in se prepletajo sveže ideje. Ne omejujte se, pustite svoji ustvarjalnosti, da se svobodno izrazi. Vsak od nas nosi v sebi edinstvene talente, ki jih lahko delimo s svetom. Bodite pogumni in izrazite svoj glas!

Hkrati pa ne pozabite uživati v vsakem trenutku tega poletja. Sončni zahodi, sprehodi ob plaži, pikniki s prijatelji, vse to so trenutki, ki nas polnijo s srečo in z energijo. Ne hitite skozi poletje, temveč se ustavite, vdihnite dihanje narave in občutite radost, ki jo prinaša.

Ob koncu vam želim neskončno poletno srečo, obarvano s soncem, z ljubeznijo in s svežino. Uživajte v vsakem poletnem trenutku in ustvarjajte spomine, ki bodo trajali večno.

Lara Soban,
odgovorna urednica

Podpis dogovora za pridobitev listine Občina po meri invalidov za leto 2023

V četrtek, 20. aprila 2023, je v osrednji dvorani Coroninijevega dvorca v Šempetru pri Gorici potekala razširjena seja projektne sveta Občina po meri invalidov. Ob tej priložnosti je bil **podpisan tripartitni dogovor** o sodelovanju med Občino Šempeter-Vrtojba, Zvezo delovnih invalidov Slovenije in Medobčinskim društvom invalidov Goriške o vključitvi Občine Šempeter-Vrtojba v izvajanje projekta za pridobitev listine Zveze delovnih invalidov Slovenije z nazivom Občina po meri invalidov za leto 2023.

Projekt Občina po meri invalidov je oblikovala Zveza delovnih invalidov Slovenije (ZDIS) z namenom, da spodbudi lokalne skupnosti k načrtnim in trajnim aktivnostim za doseganje večje kvalitete življenja invalidov v njihovem okolju, za socialno vključenost invalidov in sodelovanje v družbenem življenju kraja. V Občini Šempeter-Vrtojba smo začeli z neposrednimi pripravami projekta Občina po meri invalidov oktobra preteklega leta v sodelovanju s pobudnico projekta – Zvezo delovnih invalidov Slovenije in z MDI Goriške kot koordinatorjem. Želimo namreč sprejeti ustrezne prilagoditve, ukrepe in dejavnosti, s katerimi bi invalidom in ostalim olajšali življenje. V projekt so zato vključena številna lokalna društva invalidov in posamezni strokovnjaki s področij zdravstvenega in socialnega varstva, zaposlovanja ter mnogoterih drugih, ki pomagajo nadgrajevati obstoječe in graditi nove pristope na področju prilagajanja javnih storitev potrebam invalidov in ostalih ranljivih skupin. Hkrati to pomeni nov korak v smeri povezovanja in sodelovanja občin, ki so listino Občina po meri invalidov že prejeli.

Mateja Poljšak Furlan

Alpe-Adria v malem – srečanje učencev prijateljskih skupnosti v Škofičah na avstrijskem Koroškem

V petek, 26. maja, se je v Škofičah (Schiefling) ob Vrbskem jezeru odvijalo zanimivo srečanje učencev treh prijateljskih skupnosti. Prijateljstvo so utrjevali učenci iz pobratenih občin Škofiče in Romans d'Isonzo, pridružili pa so se jim tudi učenci iz naše občine, ki je pobratena z občino Romans d'Isonzo in s Škofičam bližnjimi Hodišami. Otroke so povezovali pesem, igre in drugi izzivi, ki so jih spretno vodili njihovi učitelji. Srečanje so pozdravili tudi vsi trije župani, župan iz Škofič Thomas Wuksch, župan Občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk in Michele Calligaris, župan Občine Romans d'Isonzo, ki so skupaj s prisotnimi ravnateljicami in predstavniki šol poudarili pomen preseganja jezikovnih in drugih meja ter vzpodbudili gradnjo čim trdnejših prijateljskih vezi, saj se bodo le tako naše skupnosti lahko še uspešneje razvijale.

Po dopoldanskih aktivnostih in skupnem kosilu je bil za učence gotovo vrhunec dneva vzpon na razgledni stolp na Jedvovci (Pyramidenkogel), ki s svojimi 100 metri višine velja za najvišji leseni razgledni stolp na svetu in obvladuje okolico s čudovitim pogledom na Vrbsko in druga bližnja jezera.

V spomin se jim bo prav gotovo vtisnil predvsem adrenalinski spust po 50 metrov visokem toboganu.

Tokratna jezikovna izmenjava, kjer so odmevali otroški smeh, pesem in pogovor v slovenščini, nemščini in italijanščini, je bila prvo tovrstno srečanje treh skupnosti. Dogodek, ki je ponovno potrdil, da pobratena niso le mrtva črta na papirju, se naslednje leto seli v Romans d'Isonzo, leta 2025 pa bo učence prijateljskih skupnosti gostila naša šola.

Mateja Poljšak Furlan

Tradicionalna županova sprejema mladih ob koncu šolskega leta

Uspešni učenci Osnovne šole Ivana Roba ob koncu šolskega leta.

Mladi občani, ki so se izkazali na tekmovanjih iz različnih področij ali pa so kako drugače po uspešnosti odstopali od sovrstnikov.

Vsako leto pred počitnicami župan Občine Šempeter-Vrtojba mag. Milan Turk na občino povabi mlade občane – učence Osnovne šole Ivana Roba Šempeter pri Gorici, Glasbene šole Nova Gorica, športnike in druge otroke in mlade, ki so se v iztekajočem šolskem letu posebej izkazali, osvojili nagrade in odličja na tekmovanjih, da jim lahko osebno čestita za uspehe.

Na podlagi predlogov izobraževalnih ustanov in društev so se tudi na tokratnih sprejemih pri županu zbrali mladi, ki so v tem šolskem letu po uspehih na različnih področjih odstopali od sovrstnikov. Da bodo zaslužene počitnice še lepše, so kot nagrado za odličnost ter vsestransko ustvarjalnost in uspehe prejeli praktično darilo, s katerim bodo svoj prosti čas na prostem še popestrili.

Mateja Poljšak Furlan

Varuhov kotiček

Varuh človekovih pravic Peter Svetina se je v sredo, 12. aprila 2023, mudil na Goriškem in med drugim obiskal Občino Šempeter-Vrtojba, kjer ga je sprejel tajnik občine mag. Peter Ptičak. V okviru obiska je varuh človekovih pravic Republike Slovenije (varuh) odprl in predstavil varuhov kotiček. Gre za stojalo za vložitve pobude. Z varuhovim kotičkom se želi varuh približati prebivalkam in prebivalcem v lokalnem okolju in jim pomagati, če se bodo znašli v stiski ali pa bodo imeli težave pri iskanju odgovorov oziroma pojasnil različnih institucij ali organov.

Je varuh človekovih pravic pravi naslov za mojo težavo?

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije je neodvisna državna institucija, ki ima podlago za delovanje v Ustavi Republike Slovenije in v Zakonu o varuhu človekovih pravic. V Sloveniji imamo varuha od leta 1995 in je znak razvite demokratične družbe. Trenutni varuh človekovih pravic je Peter Svetina.

Se lahko obrnem na varuha, če menim, državni organi kršijo moje pravice?

Da. Temeljno poslanstvo institucije varuha človekovih pravic je, da bdi nad tem, da različni organi v Sloveniji pri svojem delu spoštujejo človekove pravice in temeljne svoboščine posameznikov in skupin. Preiskuje nezakonito in nepravilno delo **državnih organov** (upravna enota, center za socialno delo, davčna uprava, inšpektorati, ministrstva, državni zbor in drugi oblastni organi), **organov lokalne samouprave** (občina, občinska ali mestna uprava in drugi občinski organi) ter **nosilcev javnih pooblastil** (javne agencije, zbornice z obveznim članstvom itd.).

Katerih sporov pa varuh ne more reševati?

Varuh človekovih pravic ne more reševati zasebnih sporov med dvema ali več osebami. Če ste se sprli s sosedom, vam varuh ne more pomagati rešiti tega spora. Niti ne more vašemu delodajalcu, če je zasebnik, sporočiti, da je ugotovil, da vam krši pravice. Varuh namreč nima neposrednih pristojnosti v zasebnih razmerjih in do zasebnih družb, lahko pa o zatrjevanih kršitvah obvesti pristojne inšpekcije oziroma organe. Sicer pa skoraj ni področja, na katerem varuh človekovih pravic ne bi preverjal, ali so različni organi posameznikom kršili pravice oziroma svoboščine ali ne. Vsako leto varuh prejme več tisoč pisem in pritožb ljudi, v katerih ga posameznice in posamezniki prosijo za pomoč, ker menijo, da so jim kršene pravice.

V katerih primerih varuh lahko posreduje?

Nanj se obračajo posamezniki ali posameznice, ker denimo center za socialno delo zavlačuje z odgovorom ali z odločanjem o njihovi pravici. Ali pa jim občinska uprava svoje odločitve ne obrazloži ustrezno. Varuh prejema pritožbe ljudi, ki menijo, da so policisti ali drugi državni uradniki z njimi ravnali nespoštljivo oziroma da način obravnave ni bil ustrezen. Nanj se obračajo tudi nezadovoljni posamezniki, ki menijo, da so bili diskriminirani ali da jim organ krši na primer pravico do zdravega življenjskega okolja. Varuh človekovih pravic tovrstne pobude posameznic in posameznikov temeljito preuči in ustrezno odreagira. Posebej je pozoren na kršenje otrokovih pravic, pravic invalidov, starejših, tujcev in drugih skupin prebivalstva.

Kaj varuh naredi z mojo pobudo?

V vsaki zadevi iz njegove pristojnosti varuh človekovih pravic izvede samostojen in neodvisen postopek. Pri tem se ravna po Ustavi Republike Slovenije, mednarodnem pravu človekovih pravic, zakonih in drugih

pravnih aktih. Izvede lahko tudi napovedane ali nenapovedane obiske posameznih institucij. **Če ugotovi nepravilnosti, lahko organom predlaga, naj ugotovljeno kršitev ali nepravilnost odpravijo**, kako naj jo odpravijo ali celo zahteva povrnitev škode.

Varuh človekovih pravic sicer ne more odpraviti kršitve oziroma nepravilnosti namesto organov, ki so jo povzročili, spreminjati odločb navedenih organov, niti namesto njih odločati, lahko pa da **predloge, priporočila, kritike in mnenja**. Varuh le izjemoma obravnava kršitve, ki so starejše od enega leta, zato je pomembno, da se pravočasno obrnete nanj.

Kako se lahko obrnem na varuha v konkretnem primeru?

Če torej menite, da so vam kršene pravice, ste se znašli v stiski ali pa imate težave pri iskanju odgovorov oziroma pojasnil različnih institucij ali organov, se lahko kadarkoli obrnete na varuha človekovih pravic. Na voljo so vam preko brezplačne telefonske številke **080 15 30, elektronskega naslova info@varuh-rs.si**, lahko pa jim tudi pišete na naslov **Varuh človekovih pravic, Dunajska 56, 1000 Ljubljana**.

V pomoč so vam pripravili obrazec za vložitve pobude, ki ga lahko dobite v varuhovem kotičku na občini, na občinski spletni strani v rubriki **varuhov kotiček** ali na spletni strani varuha človekovih pravic. Vsi njihovi postopki so **zaupni in brezplačni**.

Mateja Poljšak Furlan

Festival goriške obrti in podjetništva presenetil s kreativnostjo podjetnikov, z 10.000 obiskovalci, z Domnom Prevcem in z izborom za Kraljico vrtnic 2023!

V torek, 23. maja, je **Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica** center Nove Gorice spremenila v mesto tisočerih doživetij. Da je temu res tako, priča več kot **10.000 obiskovalcev**, ki so se tekom dneva z velikim zanimanjem sprehodili po prizorišču in zadovoljili malodane vse čute. Na račun številnih dogodkov v dogodku je festival postal sinonim mesta doživetij in se s tem usedel v srca vseh obiskovalcev. Velik del dogodka so bili prav podjetniki in obrtniki, ki so z izjemno kreativnostjo predstavljali svoje dejavnosti, vse s ciljem, da presenetijo in navdušijo.

Primarni cilj **Festivala goriške obrti in podjetništva** je vse doslej bil predvsem v tem, da se obrtniki in podjetniki predstavijo širši javnosti, se z njo povežejo in opozorijo nase ter na svojo dejavnost. Takšni odnosi pa nedvomno vodijo tudi k vzpostavitvi **odnosa do lokalnega okolja**, v katerem ta javnost živi, se zaposluje, se ozavešča in nenazadnje usmerja mlade generacije pri poklicnih usmeritvah in iskanju zaposlitve. Koncept, ki ga je zbornica začela letos konkretno zasledovati s tem dogodkom, pa še bolj intenzivno vključuje vse lokalne akterje, kot so osnovne in srednje šole, mladi podjetniki in prevzemniki, gasilci, vojska, policija, zdravstvene institucije, klubi, društva, radio in še bi lahko naštevali. Doživetja, ki so jih ustvarjala podjetja in obrtniki s ciljem predstavitve, so zato bila le eno izmed presenečenj. Da ne pozabimo slovesnega odprtja s **častno gardo Slovenske vojske**, pihalnega orkestra Glasbene šole Nova Gorica, **policije**, ki je pritegnila pozornost s **konjeniško in specialno enoto** ter z velikim presenečenjem – vrhunskim športnikom **Domnom Prevcem**, ter nenazadnje **Mini Planico**, kjer so se lahko najmlajši preizkusili v »mini skokih«. Seveda pa niso bila samo doživetja tista, ki niso poznala meja, temveč tudi okusi! Restavracije, ki so za svoj rajon izbrale zelenico v Bevkovem parku, so nehote širile omamne vonjave in zadrževale množice ljudi pozno v večer. Dišalo je tudi v središču samega prizorišča, kjer so svoje mesto zavzeli osnovnošolci, ki

so se s pomočjo Mojce Trnovec, žirantke iz šova **Mali šef Slovenije**, potegovali za zmago v štafetnem tekmovanju v peki palačink. Vsak kotic je nudil svojevrstno doživetje, med katerimi tudi ne gre spregledati **kolesa sreče**, ki je skozi cel dan razveseljevalo mimoidoče s številnimi darili. Obiskovalce so presenetila tudi večja lokalna podjetja, ki so se letos odločila biti del tega povezovalnega dogodka, med drugim tudi Goriške lekarne, Splošna bolnišnica »dr. Franca Derganca« Nova Gorica, Zdravstveni dom Nova Gorica in NIJZ, Slovenska vojska, policija in gasilci. Eden izmed razlogov za to je med drugim tudi promocija dejavnosti in poklicev, saj tako širom Slovenije kot tudi v Evropi že nekaj let potekajo intenzivna ozaveščanja s področja promocije poklicev in je zato nedvomno učinek toliko večji, ko se za skupni cilj zavzamejo vsi vpleteni akterji. Nenazadnje pa se je pod odrom v poznih popoldanskih urah zbralo še toliko več ljudi, ki so želeli dočakati zmagovalko izbora **Kraljice vrtnic 2023**.

Takšnih priložnosti, kot je **Festival goriške obrti in podjetništva**, je malo, če že ne premalo. Iz tega razloga je za vsakogar, ki želi biti del nečesa večjega, predvsem pa **v mreži povezanih**, udeležba na takšnem festivalu ključnega pomena. Festival goriške obrti in podjetništva zato ni zgolj eden izmed dogodkov na koledarju. Je odličen odgovor na točno tisto, kar naša regija potrebuje.

Jasna Lazar

POPRI 2023: Že dvajset let razvijajo nove generacije podjetnikov

V finalu nacionalnega tekmovanja v podjetniških idejah mladih POPRI, ki ga organizira Primorski tehnološki park, se je v Novi Gorici v torek, 4. 4. 2023, pomerilo 36 ekip oziroma 113 od skupno rekordnih 474 tekmovalcev. Podjetniška komisija je odločala, kdo je svojo idejo najbolje razvil v poslovni model in ga tudi predstavil. Ekipa so se potegovala za zmago v kategorijah osnovnošolci, dijaki in mladi do 29. leta, kar prinaša denarne nagrade in možnost udeležbe na mednarodnih tekmovanjih in strokovnih ekskurzijah v tujini. Letos so tekmovanje izvedli že dvajsetič in ob tej priložnosti pripravili bogat program.

Potek tekmovanja

Dvajseta sezona POPRI je bila rekordna, saj se je na tekmovanje prijavilo kar štirideset odstotkov več mladih kot leto pred tem. 168 ekip (474 tekmovalcev) iz vse Slovenije je tako ob podpori 116 mentorjev v 80 izobraževalnih ustanovah pripravilo poslovne modele za svoje ideje. Najboljših 116 se je prebilo čez regijske predizbore, ki so potekali pri regijskih partnerjih.

Komisija nacionalnega tekmovanja

Popri povezuje izobraževalne ustanove z gospodarstvom. Pisne poslovne modele tekmovalcev je ocenjevalo 87 podjetnikov. Sklepno dejanje pa je pitch pred **nacionalno komisijo**.

Nagrade

Finančne nagrade

Komisija je v vsaki kategoriji izbrala po tri najboljše ekipe. Tretjevrščne

so prejele po 700 EUR bruto, drugo uvrščene po 1300 EUR bruto, zmagovalci pa po 2000 EUR bruto iz nagradnega sklada, ki ga zagotavljajo soorganizatorji tekmovanja: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport, SPIRIT Slovenija, Javna agencija in Slovenski podjetniški sklad. Vse v finale uvrščene ekipe so že v predizborih prejele vsaka po 500 EUR bruto za izboljšanje poslovne ideje in dodatno mentorsko pomoč.

Nefinančne nagrade

Popri odpirajo tudi vrata v svet, saj prvouvrščeni študenti in dijaki sodelujejo še na POPRI International EUSAIR Youth, ki je letos potekalo 23. in 24. maja 2023 v Sarajevu, prve tri dijaške ekipe pa tudi na Genius Olympiad v New Yorku, ZDA. Prvi trije najboljše uvrščeni timi med osnovnošolci pa bodo poleg denarne nagrade odpotovali še na strokovno ekskurzijo v tehniški muzej na Dunaj, kar omogoča Urad za intelektualno lastnino.

Posebna nagrada

Primorski tehnološki park je letos podelil tudi posebno nagrado, ki jo omogoča Norveški finančni mehanizem. Dijaška in študentska ekipa, ki sta najbolj prepričali s predstavitvijo, se bosta udeležili strokovne ekskurzije na Norveško.

Zmagovalci tekmovanja POPRI 2023

Kategorija študenti in mladi do 29. leta

Prvo mesto

OnStage

Inštitut in akademija za multimedije, Višja šola za multimedije
(Lovro Rakar, Nejc Jezeršek, Mihael Golob, mentor: Enej Gradišek)

Z vrhunskim produktom OnStage boste kot glasbenik doživeli ultimativno izkušnjo med igranjem, saj vam zagotavlja boljši performans v živo! Produkt sestavljajo 3 ključne komponente; clip-on mikrofona, digitalni vmesnik, mobilna/računalniška aplikacija. Clip-on mikrofona zajame signal akustičnega instrumenta, nato zvok potuje v digitalni vmesnik, kjer se z izjemno nizko zakasnitvijo sprocesa.

Drugo mesto

Kunčje klobase in pečenice

Grm Novo mesto – center biotehnike in turizma, Višja strokovna šola
(Tilen Volkar, Gašper Pršina, Jernej Gačnik, Nejc Hudoklin, mentorici: Andreja Gril Novak, Ana Marjanović)

Naša ideja so kunčje klobase in pečenice. Narejene so iz kakovostnega kunčjega mesa, izključno slovenskega porekla. Namenjene so ljudem z dieto, ljudem, ki imajo radi zdravo domačo – lokalno hrano in so zanjo pripravljeni odšteti malo več denarja, športnikom in ljubiteljem kunčjega mesa. Mesne izdelke bomo dostavljali na dom/dogovorjeno lokacijo, prodajali pa jih bomo tudi na tržnici.

Tretje mesto

Štartna lučka HOBBY BOBY

(Tadej Enci)

Štartna lučka HOBBY BOBY je v prvi vrsti tehnični pripomoček, ki predstavlja nepogrešljivo pomoč vsakemu gluhamu in naglušnemu športniku na atletskih tekmovanjih. Naprava s pomočjo vgrajenega mikrofona pretvarja zvočne signale štarterjevih povelj v svetlobni signal

in tako pomaga športnikom z okvaro sluha do bolj enakovrednega starta.

Kategorija dijaki

Prvo mesto

Hit Hot

Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Gimnazija in ekonomska šola
(Taj Ražem, Sajra Makič, An Semolič, mentorica: Lucija Filipčič Križaj)

Hit Hot je aplikacija, s katero naročamo hrano. Prednost le-te je ta, da je prevzem zelo hiter in je manj čakalnih vrst, saj je naročilo vnaprej ter brezgotovinsko. Uporabniki so predvsem študentje, dijaki in zaposleni, ki imajo omejen čas malice. Aplikacija je za uporabnika brezplačna, nameščena pa je lahko na katerokoli mobilno napravo, na kateri bi naročali željen obrok. Aplikacijo bi si namestili ponudniki hrane, njihovi kupci pa bi preko aplikacije naročili hrano in jo ob dogovorjeni uri prišli iskat na sedež ponudnika malice.

Drugo mesto

BacTerra

Šolski center Velenje, Gimnazija
(Katja Mogilnicki, mentorja: Jan Skok, Petra Mastnak)

BacTerra je organsko gnojilo, ki deluje s pomočjo bakterij. Bakterije proizvajajo snovi, ki pomagajo rastlini pri rasti in odpornosti. Dušik iz zraka pretvorijo v ion, ki ga rastlina lahko uporabi, prav tako pa prispevajo h količini fosforja in kalija v zemlji. Žive bakterije sproti proizvajajo gnojilo in je zato učinkovanje gnojila bolj dolgotrajno od običajnih gnojil (učinkuje tudi do 6 mesecev). Z uporabo takega gnojila lahko od 20 % do 30 % zvišamo naš pridelek in hkrati pripomoremo k boljšemu zdravju rastline.

Tretje mesto

Razkužila z navdihom

Kmetijska šola Grm in Biotehniška gimnazija Novo Mesto
(Kaja Dragan, Lea Lisec, Pia Rak, Kristina Sinur, mentorja: Mitja Turk, Anja Jakše)

Razkužila z navdihom je linija prijetno dišečih in rokam prijaznih razkužil, ki kože ne izsušijo. Uporabniki si lahko roke kadarkoli razkužijo in se obenem odličavijo z nežnim vonjem sivkinega, božičnega ali zeliščnega razkužila v dveh priročnih embalažah. Manjša doza (50 ml) je namenjena osebni uporabi tistim, ki se želijo v vsakodnevnem življenju počutiti bolj čisto in varno ter obenem uživati v prijetnem vonju in občutku, ki ga razkužila pustijo na koži po njihovi uporabi. Večja doza (0,5 l) je namenjena restavracijam, termam, zasebnim zdravstvenim ordinacijam, ki želijo zaposlenim in strankam omogočiti občutek varnega in čistega okolja ter jim z dišečimi vonjavami naših razkužil zagotoviti boljše počutje in popestriti njihov vsakdan.

Kategorija osnovnošolci

Prvo mesto

Paličnjak

Osnovna šola Milojke Štrukelj Nova Gorica
(Tian Kobal, Tinkara Kozjan, Nika Mamič, mentorja: Petra Brankovič, Matjaž Kljajič)

Paličnjak je podaljšljiva bambusova palica za oporo rastlin, ki jo lahko zelo enostavno in hitro podaljšamo, ko jo rastlina preraste. S tem si prihranimo čas, trud in denar, saj nam ni treba iti v naravo ali trgovino po novo palico. Zato si okrasne rastline lahko privoščijo tudi ljudje, ki bi si jih želeli imeti, a zanje nimajo dovolj časa.

Drugo mesto

Smart Bin

Osnovna šola Ormož
(Tim Šoštarčič, Jaka Vaupotič, Lan Žalar, mentorica: Maja Korban Črnjavič)

Smart Bin je pametni koš, ki bi s pomočjo potisne platforme zmanjšal volumen odpadne plastične embalaže. S tem bi našim uporabnikom omogočili, da bi bil odnos odpadne embalaže, ki se nabere v njihovih gospodinjstvih, čim bolj enostaven in praktičen. Idejo Smart Bin smo ustvarili z namenom, da bi gospodinjstvom in drugim potencialnim potrošnikom omogočili bolj ekonomično ravnanje s plastično in z drugo embalažo. Z ekološkega vidika je kopičenje odpadne embalaže, zlasti plastične, vse bolj pereč problem, česar se tudi sami zelo zavedamo.

Tretje mesto

GO2GETHER

Osnovna šola Grm Novo mesto
(David Nograšek, Manja Nograšek, Eva Podkrižnik, Urban Bukovec, Patrik Taljat, mentorica: Jana Pečaver)

GO2GETHER je aplikacija, ki omogoča združevanje prevozov otrok na različne obšolske dejavnosti v svojem kraju in okolici. Namenjena je staršem oz. družinam, ki z združevanjem prevozov bistveno učinkoviteje izkoristijo svoj čas, najmanj razpolovijo stroške prevoza, hkrati pa delujejo trajnostno, okolju prijazno, saj prispevajo k zniževanju ogljičnega odtisa. GO2GETHER omogoča enostavno povezovanje in usklajevanje več staršev pri prevozih na obšolske dejavnosti, po principu »danes peljem jaz« (npr. prevoz štirih otrok opravi en starš).

Marjana Simčič Humar

Izjemne podjetniške ideje mladih za boljšo jadransko-jonsko makroregijo

V Sarajevu se je 24. in 25. maja odvijalo tekmovanje POPRI EUSAIR YOUTH. Dijaki in študenti iz vseh držav jadransko-jonske makroregije so se tretjič zapored potegovali za zmago s svojimi inovativnimi idejami v obliki poslovnih modelov. Ocenjevala jih je ugledna mednarodna podjetniška komisija. Dogajanje se je odvijalo v okviru EUSAIR Foruma, ki je največji dogodek visokih predstavnikov jadransko-jonskih držav, ki mu letos predseduje Bosna in Hercegovina. Organizator tekmovanja EUSAIR POPRI youth je Primorski tehnološki park (PTP) v sodelovanju z Inovacioni Centar Banja Luka (ICBL).

O tekmovanju

Popri je tekmovanje, ki že od 2004 razvija kompetenco podjetnosti pri mladih. Pobuda se je rodila v Novi Gorici, razširila na celotno Slovenijo in leta 2021 postala tudi mednarodna. Gre za model razvoja znanja in aktivnega vključevanja mladih, da sami gradijo svojo prihodnost. Primorski tehnološki park se je v ta namen povezal s partnerji iz jadransko-jonske regije, ki želijo dolgoročno podpirati in spodbujati mlade. Pristopili so Auleda Vlore iz Albanije, Inovacioni Centar Banja Luka iz Bosne in Hercegovine, Zagreb Innovation Center ZICER s Hrvaške, Studentski Biznis Centar Univerziteta Donja Gorica iz Črne Gore, Center for Knowledge Management iz Severne Makedonije, Poslovni inkubator Novi Sad iz Srbije, Step C Science and Technology Park of Crete iz Grčije in San Marino Innovation iz San Marina. V Sarajevu na tekmovanju EUSAIR POPRI youth so svoje podjetniške ideje predstavile najboljše ekipe mladih, ki so bile izbrane izmed številnih ekip iz vsake od sodelujočih držav. Teh je bilo letos okoli 300.

EUSAIR POPRI youth je proces učenja podjetnosti in podjetništva, ki poteka več mesecev pred samim tekmovanjem. V tem času ekipe pripravijo in oblikujejo poslovno idejo v poslovni model v pisni obliki, na tekmovanju, ki poteka pred strokovno komisijo, pa le-to predstavijo še ustno v obliki podjetniškega pitcha. V komisiji so sodelovale ugledne podjetnice in mednarodne strokovnjakinje Slovenije, Hrvaške in Bosne in Hercegovine, med njimi Ana Vlahov, Urša Žorž Požrl, Maja Lukić Grabovac, Melisa Hujić, Adela Ramić, Aida Kosović.

Poleg tekmovanja so potekali še trije dogodki, med njimi okrogla miza, ki sta jo organizirala RTV Slovenija in Veleposlaništvo Republike Slovenije v Sarajevu. Poleg tega so imeli vsi udeleženci dogodkov priložnost izmenjave izkušenj z uspešnimi podjetniki, organizirana pa je bila tudi svečana razglasitev rezultatov s podelitvijo nagrad. Dogodke je vodila in povezovala Jamila Milović-Halilović. Svoje izkušnje sta z mladimi delila gosta – podjetnica Erna Šošević in manager ter strokovnjak s področja programske opreme in informacijske tehnologije Dragan Vlačić.

Marjana Simčič Humar

BREZOBRESTNA POSOJILA od 4.000 do 100.000 EUR za mikro, mala in srednja podjetja ter samostojne podjetnike

Za investicije:

- ❖ Nakup opreme.
- ❖ Gradnja, adaptacija ali nakup poslovnega prostora.
- ❖ Komunalno in infrastrukturno opremljanje zemljišč.
- ❖ Nematerialne investicije.

Za obratna sredstva:

- ❖ Nakup storitev.
- ❖ Nakup materiala in blaga.
- ❖ Pokrivanje stroška plač zaposlenih.
- ❖ Pokrivanje stroška najemnin.

POGOJI

- Odplačilna doba do 9 let.
- Obrestna mera 0 %!
- Brez stroškov odobritve.
- Brez stroškov vodenja.
- Možnost predčasne vrnitve brez dodatnih stroškov.
- Možnost 1-letnega moratorija pri odplačevanju.
- obroki 4-krat letno.
- Obvezno zavarovanje posojila.

VEČ INFORMACIJ: ☎ 05 33 50 173 in 05 33 50 361

🌐 www.jsmg-goriska.com

Dosežen nov mejnik za OOOZ Nova Gorica: ustanovila se je sekcija kovinarjev

Območna obrtniško-podjetniška zbornica Nova Gorica je tokrat dosegla nov mejnik. Dejavnost, v kateri poklici že dlje časa beležijo kadrovske manko in za katere tako na državni ravni kot širom cele Evrope potekajo intenzivna ozaveščanja, je končno dobila svoje mesto. In ne samo to. Dobila je svojo sekcijo.

Collab Media

Doslej je zbornica pokrivala 12 sekcij. Ključno poslanstvo in smisel posamezne sekcije je v tem, da se srečujejo obrtniki in podjetniki, ki opravljajo isto dejavnost, in na ta način pod okriljem zbornice organizirajo skupna izobraževanja, promocijo, dajejo pobude in predloge na zakonodajo, dosegajo boljše pogoje pri nabavi in s tem skrbijo za racionalnejše poslovanje, izmenjujejo informacije in iščejo skupne sinergije.

22. marca je tako potekala še letošnja zadnja volila skupščina na OOOZ Nova Gorica, kjer je bil izvoljen šestčlanski upravni odbor sekcije kovinarjev. Za mesto predsednika je tako bil imenovan Slavko Lazar, pridružujejo pa se mu še podpredsednik **Gregor Špacapan**, **Dean Leban**, **Srečko Kerševan**, **Darko Ipavec** in **Erik Dornik**. Kot pravi Lazar, je sekcija že delovala pred 10 leti, štela pa je več kot 100 članov iz kovinarske dejavnosti, vendar je, kot sam dodaja,

sledila vrsta zunanjih vplivov, med drugim tudi ukinitve obvezne članarine. Sekcija zato vse do danes ni imela svojih zastopnikov. Prav pomanjkanje medsebojnega povezovanja pa je bil eden izmed razlogov, ki je glavne pobudnike tokrat privedel do tega, da so stopili skupaj in naredili ta ključen korak k ponovni ustanovitvi. Slavko predvsem poudarja, da si želi, da bi se vedno več podjetnikov in obrtnikov, ki delujejo v dejavnosti kovinarstva, zavedalo prednosti, ki jih prinaša okrilje zbornice. »Pomen mreženja v lokalnem okolju in celovita pomoč, ki jo dobimo na enem mestu, možnost medsebojne podpore pri iskanju novih priložnosti, izobraževanja in usposabljanja, pogovori o najbolj perečih temah, s katerimi se kovinarji srečujemo v praksi, so samo nekatere izmed neprecenljivih prednosti, ki nam jih zbornica nudi,« pravi Slavko in dodaja, da je to tudi argument, ki ga bo vztrajno zagovarjal ter skupaj

s kolegi širil med isto misleče, pa tudi tiste, ki se teh prednosti morda zaenkrat še ne povsem zavedajo. Izpostavlja, da se bodo z upravnim odborom intenzivno angažirali in vabili vse, ki si želijo povezovanja in zastopanja v njihovem sektorju. Predvsem pa poudarja: »Želimo, da tovrstnega povezovanja ne razumejo narobe in ga ne jemljejo kot kontradiktornega, češ, saj smo med seboj konkurenti, ker to enostavno nismo. Smo samo kolegi, ki si med seboj pomagamo in skupaj še več naredimo, kot bi lahko sicer, če bi vsak od nas nastopal sam.«

Z ustanovitvijo sekcije kovinarjev si bo zbornica z lastnimi orodji delovanja obenem prizadevala prispevati k zmanjšanju neravnovesja na trgu delovne sile. S pomočjo direktne povezanosti in boljšega poznavanja te specifične dejavnosti bo lahko toliko lažje gradila na prepoznavnosti poklicev, ki na področju kovinarske dejavnosti veljajo za deficitarne. Goriška obrtna zbornica si namreč z aktivnostmi s področja promocije poklicev že leta prizadeva učencem OŠ predstavljati številne poklice, angažira pa se tudi in predvsem z namenom ozaveščanja mladih glede takšnih poklicev, ki morda nekaterim niso tako poznani. In tako kot se letos ekipa OOOZ Nova Gorica že tudi pripravlja na ponovno izvedbo dneva promocije poklicev v novembru, se tega veseli tudi Slavko Lazar, ki pravi, da bodo tudi oni z veseljem letos že predstavljali poklice iz njihove dejavnosti. Sicer je dela na področju promocije poklicev pred nami še kar nekaj, saj se vsaj glede na dosedanje prakso in miselnost v našem sistemu na tem področju zadeve ne morejo spremeniti čez noč. Lahko pa se s takšnimi mejniki in z medsebojno povezanostjo nedvomno začne gledati v prihodnost precej bolj optimistično kot pred leti, zato se novoustanovljeni sekciji in njenemu upravnemu odboru lahko samo še zaželi veliko uspeha pri delu ter se jim, kot pravi predsednik OOOZ Nova Gorica **Primož Černic**, izrazi vso možno podporo pri vseh nadaljnjih podvigih.

Jasna Lazar

Mednarodne povezave za startupe na Goriškem

Izmenjava dobrih praks s podpornim okoljem Norveške

Primorski tehnološki park je med 30. majem in 1. junijem 2023 organiziral izmenjavo dobrih praks z najuspešnejšimi startup ekosistemi na Norveškem. Osredotočili so se na dve ključni temi: kako startupom zagotoviti najboljše razmere za razvoj in kako učitelje opolnomočiti, da na najbolj sodoben način vzgajajo kompetenco podjetnosti. Z norveškimi strokovnjaki so se srečali tudi odločevalci iz podpornih institucij na Goriškem in z njimi delali na temah zelene specializacije regije. Dogajanje se je zaključilo na večernem letnem srečanju podjetniške skupnosti Primorskega tehnološkega parka PTP Day. Takrat so podjetjem, ki so dosegla pomembne mejnike v razvoju, podelili posebne plakete. Dogodek se je odvijal v luči prizadevanj Primorskega tehnološkega parka, da bi goriška regija postala eno najbolj privlačnih poslovnih okolij v Srednji Evropi.

Akademija podjetnosti za učitelje

Primorski tehnološki park je 30. in 31. maja 2023 organiziral akademijo podjetnosti za učitelje, kjer so udeleženci – osnovnošolski in srednješolski učitelji, strokovni delavci ter podjetniki – imeli možnost izmenjave dobrih praks pri učenju podjetnosti in mentoriranju mladih startup ekip v šolah. Srečanju se je 31. 5. pridružil tudi prof. dr. Vegard Johansen, ki na norveškem inštitutu NTNU vodi katedro za vseživljenjsko učenje in čigar študije so namenjene predvsem vzgoji kompetence podjetnosti. Akademija za učitelje se je odvila v sklopu projekta POMP, ki ga omogoča Norveški finančni mehanizem.

Specializacija startup ekosistemov

Primorski tehnološki park je leta 2022 pričel s prakso povezovanja z najboljšimi startup okolji iz tujine in deljenja znanja z deležniki

goriškega podpornega okolja. Letos so se na poglobljeni delavnici 1. junija v Xcentru posvetili zelenemu gospodarstvu kot prioriteti v prihodnosti.

Na Goriškem namreč poteka več iniciativ in projektov na temo zelenih tehnologij: od Vodikove doline Severnega Jadrana do Centra zelenih tehnologij. Specializacija goriške regije za področje zelenih tehnologij je velika priložnost, kjer lahko znatno prispevajo tudi podporne institucije. Na delavnici so gostje predstavili svoje izkušnje, kako so mesto Hamar kot majhno središče na Norveškem postavili na zemljevid vodilnih ekosistemov za VR in AR tehnologiji. Udeleženci, odločevalci v goriških institucijah podpornega okolja, so ugotavljali, kako se povezati na področju zelenih tehnologij, kakšna je lahko vloga različnih institucij, kje je regija v tem trenutku in kaj naj bodo naslednji koraki, da bi Goriška postala prepoznavna na izbrani tematiki specializacije. Pogovor je moderiral David Pitschmann iz Lake Science and Technology parka v Celovcu, ki ima prav tako bogate izkušnje s področja specializiranih podjetniških ekosistemov. Na srečanju sta aktivno sodelovala tudi namestnik norveškega ambasadorja Herman Baskår in sodelavka ambasade Timea Ruzsbaczký, ki sta se v nadaljevanju srečala s podžupanom Mestne občine Nova Gorica Markom Tribušonom.

Startupi, ki so v zadnjem letu dosegli pomembne mejnike

Večerni dogodek 1. junija 2023 PTP Day je letno srečanje podjetniške skupnosti goriške regije, ki velja za najhitreje rastoč podjetniški ekosistem v Sloveniji. Na dogodku so podelili plakete za razvoj podjetjem, ki so v 2022 dosegla mejnike v ustvarjenih prihodkih in novih delovnih mestih.

Kategorija ustvarjeni prihodki

- Zlata plaketa za preseženih 1.000.000 EUR prometa: Enetra, d. o. o.

Kategorija ustvarjene zaposlitve

- Bronaste plakete za prvo zaposlitev v 2022: Scherz, d. o. o., Rok Velo, d. o. o., ErgoHide, Hilarij Kusterle, s. p., Gina's Woofs, Matjaž Kljajić, s. p., VITAL LIFE, d. o. o., Kookidi, Manca Pavlin, d. o. o., Coaching in poslovno svetovanje Maruška Likar, s. p., Tangible Growth, Andrej Peršolja, s. p., Vital Life, d. o. o.
- Srebrna plaketa za 5. ustvarjeno delovno mesto v 2022: Red Pitaya, d. o. o.
- Zlati plaketi za 10. ustvarjeno delovno mesto v 2022: Protectus, d. o. o., in Zavod Šent Valid.

Direktorica PTP Tanja Kožuh je ob tej priložnosti povedala: »Skupnost je pomembna, ker okolje, v katerem delujejo startupi, v veliki meri vpliva na njihov razvoj. Pomembna je, ker jo poganjajo zgodbe o uspehu in podpora izkušenih članov novim generacijam podjetnikov. Veseli me, da je ena ključnih sestavin naše skupnosti deliti znanje, izkušnje in povezave«.

Na dogodku je kot častni gost spregovoril dr. Jure Knez, ustanovitelj in solastnik enega najuspešnejših slovenskih tehnoloških podjetij Dewesoft in ustanovitelj pospeševalnika Katapult. Dr. Knez je vizionar, ki dela na novem projektu podjetniškega inkubatorja v Trbovljah, ki bo med najbolj naprednimi v tem delu Evrope. Govoril je o pomenu investiranja v startup okolje, kar regiji prinaša pogoje za hitrejši razvoj in več dodane vrednosti produktov in storitev ter posledično boljšo kvaliteto življenja. Na dogodku so ugotavljali, da je za razvoj regije treba vanjo pritegniti talente in perspektivna podjetja. Zato so potrebne investicije v razvoj podjetniškega ekosistema, kjer bodo posamezniki lahko najboljše unovčili svoje znanje, sposobnosti in prednosti.

Marjana Simčič Humar

Družina – ognjišče ali pogorišče

Novi izzivi in strokovni pristopi pri delu z osebami z izkušnjo nasilja je bil naslov strokovnega seminarja, ki ga je organiziral Zavod Karitas Samarijan dne 18. aprila 2023 kot strokovni izvajalec socialnovarstvenih programov na področju nasilja v družini, ki že 23 let nudi pomoč žrtvam nasilja. V vseh teh letih smo nudili pomoč več kot 1.200 osebam. Skozi vsa ta leta smo zasledovali in prepoznavali njihove

stiske in potrebe, ki so nakazovale nove strokovne poglede in pristope.

Seminarja se je udeležilo 87 strokovnih sodelavcev in sodelavk s socialnega in z zdravstvenega področja, svetovalnih delavcev iz šol, vrtcev ter fakultet in ostalih. Tema predavanja je bila družina in dinamika družinskih odnosov. Vprašanje, ki so ga predavatelji zasledovali, je bilo, kdaj in koliko je danes družina ognjišče, ki nudi varnost, občutke medsebojnega zaupanja in občutljivosti za potrebe vseh, pa tudi, kdaj zagori požar v krogu zlorab, nasilja, kjer so prisotni odvisnost, tema in pogorišče.

Anja Grilc, vodja projekta Informacijski in svetovalni programi za žrtve nasilja na Študijsko-raziskovalnem centru za družino v Ljubljani, nam je spregovorila o nefunkcionalnih odnosih v družini. **Damijan Janžekovič** je predstavil svojo življenjsko zgodbo z vidika otroka, ki je doživljal nasilje s strani mame alkoholičarke. Je avtor dveh knjig: *Izgubljeno otroštvo* in *Bitka z depresijo*. **Miha Kramli**, vodja Centra za zdravljenje zasvojenosti v Novi Gorici, je spregovoril o nekemičnih zasvojenostih, ki lahko vodijo v nasilje v družini. **Tanja Pipan**, koordinatorica za preprečevanje nasilja iz Centra za socialno delo Nova Gorica je razložila vlogo CSD pri reševanju in zagotavljanju varnosti in zaščite otrok z izkušnjo nasilja.

Potrebno je, da širšo javnost ozaveščamo, se o teh temah več in glasneje pogovarjamo na različnih nivojih (vrtcev, šola, fakulteta) ter ob tem ustvarimo varen prostor za pogovor. Nujno je medsebojno sodelovanje strokovnih služb, ki se soočajo s problematiko nasilja v družini, da bomo učinkovitejši pri nujenju pomoči.

Klementina Bajec,
strokovna delavka Zavoda Karitas Samarijan

Dnevi medgeneracijskega sožitja in spoznavanje Kamnika

V sredo zjutraj, 24. maja 2023, smo se člani Društva upokojencev Šempeter pri Gorici odpeljali iz deževnega Šempetra proti Ljubljani, kjer smo se udeležili slavnostnega odprtja Dnevov medgeneracijskega sožitja. Na kulturni prireditvi v marmorni dvorani na Gospodarskem razstavišču so udeležence nagovorili Janez Sušnik, predsednik ZDUS, Simon Maljevac, minister za solidarno prihodnost, in Simon Trussevich, predsednik MeKoS in DOS. Slavnostni govornik je bil dr. Robert Golob, predsednik Vlade RS. Uživali smo ob bogatem kulturnem programu, ki so ga izvedli glasbeniki, pevci in folklorna skupina z različnih območij Slovenije. Po končani prireditvi smo si ogledali še veliko rokodelsko razstavo pokrajinskih zvez z izpostavljenimi prepoznavnostmi, likovno razstavo Obrežje in fotografsko razstavo Vode – bogastvo Slovenije.

Pot nas je naprej vodila na Gorenjsko, in sicer do srednjeveškega mesta Kamnik. Na ploščadi ob avtobusni postaji smo najprej zagledali velik kip mamuta. Dve toni težak in dobre štiri metre visok bronast kip te izumrle živali so postavili sredi marca 2023. Tu nas je pričakal vodič, ki nas je popeljal po starem mestnem jedru, kjer smo se sprehodili po trgih in ulicah ter občudovali bogato arhitekturno zapuščino. Ogledali smo si cerkev frančiškanskega samostana sv. Jakoba in kapelo božjega groba, urejeno v hodniku ob prezbiteriju, ki je svojevrstna Plečnikova umetnina, polna simbolike in eno od zadnjih del Jožeta Plečnika. Povzpeli smo se na Mali grad, skalno vzpetino nad starim srednjeveškim jedrom, kjer stojijo romanska kapela in razvaline gradu. Od tu se ponuja prekrasen razgled na Kamnik in njegovo okolico. Za konec našega potepanja smo se sprehodili po Šutni, ki velja za najlepšo ulico v mestu. Krasijo jo značilni izveski in druga obrtna znamenja, saj je tukaj v zgodovini potekala živahna obrtna dejavnost. Zaključili smo v rojstni hiši Rudolfa Maistra, kjer so nas poleg stalne razstave seznanili z razgibano zgodbo o življenju in delu tega slovenskega pesnika, generala in borca za severno mejo.

Veseli smo zaključili naš izlet, saj smo preživeli še en lep in malo drugačen dan.

Darja Furlan

Obiskali smo Škofjo Loko

pročelji in z arkadnimi dvorišči. Na njem se nahajajo znamenitosti, kot so Homanova hiša, Zofkeževa hiša, Kajbetova hiša, Kašmanova hiša, Flisova hiša, Stablova hiša, kamniti vodnjak iz leta 1883, Rotovž – stara mestna hiša in drugo.

Za prvi letošnji izlet smo si v Društvu upokojencev Šempeter pri Gorici izbrali mesto, ki ima eno najbolj ohranjenih srednjeveških mestnih središč v Sloveniji. V mesecu aprilu smo obiskali in si ogledali Škofjo Loko.

Z ogledi smo začeli v knjižnici Kapucinskega samostana, ki velja za eno najdragocenejših knjižnic na Slovenskem, saj hrani Dalmatinovo Biblijo, inkunabule in še nekaj drugih najstarejših slovenskih knjig. Znamenitost knjižnice je rokopis iz leta 1721, *Škofjeloški pasijon*, ki je najstarejše v celoti ohranjeno slovensko dramsko besedilo.

Čez Selško Soro smo po Kapucinskem mostu iz sredine 14. stoletja, na katerem stoji na podstavku s škofjeloškim grbom kip svetega Janeza Nepomuka, krenili na Mestni trg. Najprej smo si na Cankarjevem trgu ogledali Šentjakobsko cerkev, zgrajeno leta 1471 na temeljih vsaj dvesto let stare manjše cerkve. Po načrtih arhitekta Jožeta Plečnika so v prejšnjem stoletju preuredili notranjost cerkve, oltarje in lestence ter postavili krstilnico.

Sprehodili smo se po Mestnem trgu, kjer so na obeh straneh trga večinoma dvonadstropne zgradbe z gotskimi ali baročnimi portali, s pisanimi

Nad mestom stoji Škofjeloški grad, v katerem ima svoje prostore Loški muzej. Občudovali smo številne zbirke, kot so loško gospodstvo, gradovi na Loškem, mesto Škofja Loka, cehi, visoko pohištvo, loška slikana meščanska keramika, srednjeveška umetnost, dražgoški oltarji, poljedelstvo, živinoreja, prehrana, promet, sitarstvo, čipkarstvo, klobučarstvo, glavnikarstvo in še bi lahko naštevali.

V neposredni bližini gradu je eden prvih muzejev na prostem v Sloveniji, ki so ga postavili leta 1962. Na grajski vrt so prenesli staro Škoparjevo hišo iz Puštala. Vstopili smo v hišo, ki predstavlja bivalno kulturo kajzarjev in malih kmetov širšega loškega okolja v obdobju od 16. do konca 19. stoletja.

Po dobrem kosilu smo naš izlet zaključili na Visokem z ogledom Tavčarjevega dvorca in kapelice z družinsko grobnico, v kateri je pisatelj *Visoške kronike* tudi pokopan. Ob 100. obletnici pisateljeve smrti je leto 2023 razglašeno za leto pisatelja Ivana Tavčarja.

Dobro razpoloženi, polni novih spoznanj in lepih vtisov smo se v poznih popoldanskih urah preko Poljanske doline mimo Poljan, Gorenje vasi, Hotavelj, Žiri ... vrnili v naš Šempeter pri Gorici.

Darja Furlan

PGD Šempeter pri Gorici

V PGD Šempeter pri Gorici smo se konec meseca februarja razveselili novega vozila VW Crafter za prevoz moštva z oznako GVM-1. Le-to je nadomestilo Renault Masterja, ki je v skoraj štiriindvajsetih letih uspešno opravil vse zastavljene naloge. Slavnostni prevzem vozila smo izvedli 21. 4. 2023 v prostorih našega gasilskega društva.

Vozilo Volkswagen Crafter je v jesenskih mesecih lanskega leta dobavilo podjetje Avto Batič, d. o. o. Gre za vozilo GVM-1, ki je primarno namenjeno prevozu moštva. V njem se lahko prevaža do 9 oseb, vključno z voznikom. Vozilo smo v nadaljnjo predelavo predali podjetju Euro GV. Tam so ga opremili z intervencijskimi lučmi, z delovno razsvetljavo okoli vozila in s komunikacijsko opremo, ki vključuje 1 mobilno ter 2 ročni radijski postaji. Poleg

omenjenega so tam vgradili tudi sedeže in pregradili tovorni prostor. Za posredovanje na različnih intervencijah imamo namreč opremo pripravljeno na posebnih vozičkih, ki omogočajo lažji transport do kraja intervencije. Tako nam tovorni prostor omogoča prevoz vozičkov s črpalkami, opreme za intervencije nevarnih snovi, kompresorja za polnjene tlačnih posod in dodatnih tlačnih posod, ki so prav tako na vozičku. Pri podjetju Euro GV so vozilo opremili še z vso potrebno opremo, ki je zahtevana po tipizaciji GZS.

Zadnji dan meseca aprila pa smo se tradicionalno družili ob postavljanju mlaja pred gasilskim domom. V popoldanskem času smo se odpravili najprej po bršljan za spletnje kit, popoldan pa še po mlaj. Bor smo pridobili z dovoljenjem pristojnih služb, saj je bil le-ta namenjen sečnji po lanskem velikem požaru na Krasu. Po prihodu mlaja v gasilski dom smo najprej olupili lubje, nato pa ga polepšali s kitami, z zastavo in seveda z gasilskimi cevmi. Dvig mlaja je potekal ročno s pomočjo lestev in vrvi.

Nina Jarc Skočaj

Zveze borcev za vrednote NOB Vrtojba

V petek, 24. februarja 2023, je krajevna organizacija Zveze borcev za vrednote NOB Vrtojba izpeljala občni zbor. Na občnem zboru je bil izvoljen nov predsednik, tovariš Dušan Petejan.

V okviru občnega zbora je krajevna organizacija podelila priznanja.

Zlato plaketo sta prejela dolgoletna podpornika krajevne organizacije Jože Funda in Gorazd Gorjan.

Posebej pa so se člani krajevne organizacije zahvalili tovarišu Istvanu Frančeškiju.

Tovariš Istvan Frančeškin je dolgoletni aktivni član krajevne organizacije. Bil je član upravnega odbora, dolgoletni predsednik upravnega odbora krajevne organizacije za vrednote NOB Vrtojba. Na žalost je v novembru 2022 iz zdravstvenih razlogov odstopil s funkcije predsednika. Njegova dejavnost je pustila nepozaben pečat v uspešnem delovanju krajevne organizacije. Izkazal se je kot predan predsednik, odličen organizator, srčen tovariš in prijeten član, na katerega se lahko obrneš. Med seboj je povezoval člane in članice krajevne organizacije v uigrano ekipo. V Vrtojbi so v okviru krajevnega praznika prepevala znana imena. Zapeli so člani Partizanskega pevskega zbora Ljubljana, doneli so glasovi Tržaškega pevskega zbora

Pinko Tomažič, uporne pesmi je prepeval pevski zbor Kombinat. Vrtojbence in Vrtojbence so nagovorili številni slavnostni govorniki. Istvan Frančeškin je spletel prijateljstva tudi z drugimi predsedniki okoliških krajevnih organizacij. Tako smo se vsako leto družili ob kresu, se spominjali goriške fronte, v enakih majicah s kratkimi rokavi pa ubirali pot na Trstelj v spomin na 1. kraško četo in prvega padlega partizana iz Vrtojbe. Njegovo delovanje je bilo preveliko za goriški prostor, zato smo se s polnimi avtobusi odpravili na številne ekskurzije k Ruski kapelici, na Dražgoše ... Odpravili smo se tudi preko meja slovenske dežele – na Rab in v Bosno. Vseh prireditev se je udeležil, na pohodih in izletih pa ogovoril vsakogar. Pri vseh aktivnostih pa mu je bila v veliko podporo žena Kostanca.

Istvan je tudi član predsedstva Območne organizacije za vrednote NOB Nova Gorica. Tudi tam je pustil svoj pečat.

V zahvalo za svoje dolgoletno, nesebično, zavzeto delo v krajevni organizaciji ZB za vrednote NOB Vrtojba mu je bil podeljen naziv »častni predsednik krajevne organizacije ZB za vrednote NOB Vrtojba«.

Upravni odbor KO ZB za vrednote NOB Vrtojba

POLETJE NA PLACU

30.6. - 29.7. 2023

Šempeter pri Gorici

Višje temperature v zadnjih dneh napovedujejo prihod poletja in poletje v Šempetru pri Gorici bo tudi letos v znamenju Poletja na placu.

Na že znani lokaciji pred Coroninijevim dvorcem se bodo med 30. junijem in 29. julijem odvijali številni dogodki, kjer bo prav vsak našel kaj zase. Zvrstili se bodo razni glasbeni dogodki, predstave in program za najmlajše.

Srede bodo namenjene najmlajšim obiskovalcem, saj bodo potekale predstave za otroke. Obiskali nas bosta čebelici Tinka in Tonka, Čarovnik Toni ...

Za glasbeno sprostitev bodo letos poskrbeli skupina Gadi, Moya, Denise Dantas Quintet, Vili Resnik, Bakalina Velika, En Big Band, klapa Šufit, Pero Lovšin, Dej š'en litro in mnogi drugi.

Člani iz Prosветnega društva Štandrež nam bodo odigrali komedijo Pamela. Perica Jerkovič in Aleš Novak pa nam bosta odigrala komedijo Slovenec in pol, kjer je smeh zagotovljen.

Vsi dogodki so brezplačni!

Vabljeni na Poletje na placu

Ekipa KŠTM Šempeter-Vrtojba

Gadi

Denise Dantas

Čarodej Toni

Bakalina

Klapa Šufit

Velikonočne delavnice in razstava Društva žena in deklet Šempeter

V Društvo žena in deklet Šempeter je mesec marec potekal v znamenju priprav na velikonočne praznike. Članice društva so popoldneve 20. in 21. marca namenile delavnicam izdelovanja velikonočnih aranžmajev. Za uresničitev idej so uporabile naravne materiale in materiale, ki jih lahko najdemo doma, večinoma skrite po različnih predalih, škatlah ali omarah na podstrešjih. Svojo ustvarjalo žilico so članice društva prelile tako v namizne aranžmaje kot tudi v venčke in različna druga ročna dela.

22. marca je Društvo žena in deklet Šempeter skupaj z Likovnim društvom DABLO iz Brd ter Likovnim društvom iz Šempetra organiziralo otvoritev

razstave v Coroninijevem dvorcu, kjer so na ogled postavile svoje stvaritve, da so si umetnine lahko ogledali tudi občani in občanke.

Ob ustvarjanju so dekleta in žene spoznale, da ni potrebno veliko, da se lahko ustvarijo elegantne dekoracije, ki v prostor vdihnejo prijetno in praznično vzdušje.

Dekleta in žene, še vedno ste vljudno vabljeni v naše sredino, saj vemo, da bomo z vašo pomočjo in idejami še dodatno popestrile dogajanje v občini ter razširile delovanje društva.

*Mateja Leskovec,
Društvo žena in deklet Šempeter*

Vseslovensko ljudsko petje s srci

Učenci in učiteljice POŠ Vrtojba smo se zbrali v ponedeljek, 24. aprila 2023, ob 10. uri na stopnišču šole in se tako priključili projektu Vseslovensko ljudsko petje s srci. Prepevali smo venček ljudskih pesmi. Na harmoniko nas je spremljal Aljoša Peloz.

Projekt Vseslovensko ljudsko petje s srci povezuje vse generacije, neguje slovensko kulturo in jezik, krepi nacionalno identiteto in ustvarja boljše vzdušje v družbi ter omogoča, da se povežejo tudi Slovenci in Slovenke, ki živijo izven naših meja. Projekt je bil prvič organiziran leta 2018 in od takrat sodelujejo tudi učenci POŠ Vrtojba. Otroško petje je odmevalo po celi šoli.

Suzana Koncut

Čebelam prijazna gredica

V vrtcu Sonček v Vrtojbi smo se odločili, da v okviru projekta »Zeleni nahrbtnik« uredimo gredico pri vhodu, ki je že nekaj časa zaraščena s plevelom.

Za sodelovanje smo prosili starše, da prinesejo zemljo in kamne prodnike, bližnje vrtnarije pa, da nam podarijo medovite rastline, da bo gredica prijazna žuželkam.

Odzvali sta se vrtnarija Majdin gaj z Vogrskega in vrtnarija Koršič iz Solkana. Podarili so nam sadike lavande, smilja, mačje mete, ožepa, rmana: same lepo dišeče rastline, ki bodo poleti lepo cvetele in privabljale koristne žuželke.

Starši so s svojimi otroki nabrali zemljo s krtin na travnikih, nekateri so jo celo kupili in prinesli lepe kamne.

V vrtcu smo si razdelili delo: starejši skupini sta očistili in prekopali gredico, mlajši pa so posadili sadike in položili kamenčke.

Dan pred dnevom zemlje: v petek, 21. aprila 2023, smo priredili slavnostno otvoritev čudovito urejene gredice. V lutkovni predstavi so se naše žuželke (maskote naših skupin) pikapolonica, murenček, mravljica, metuljček in čebelica zahvalile vsem, ki so pomagali, da imamo sedaj ob vrtcu čudovito urejeno gredico.

Res je čudovita!

Vsi iz vrtca Sonček v Vrtojbi

Kostkoti

Murnčki iz vrtca Sonček raziskujemo vse možno, dinozavri pa nas spremljajo že celo leto. Tokrat smo se posvetili človeškemu in dinozavrovemu okostju. Sprva smo jih preučevali v knjigah, ugotavljali, zakaj rabimo kosti,

kaj ščitijo in kako so razporejene, jih sestavljali iz vej in hodili med »reberci«. Nazadnje smo obe okostji – človeško in tireksovo – ustvarili iz tulcev in ju primerjali med sabo. Ugotovili smo, da smo mi manjši od dinozavra, nekateri otroci so bili manjši celo od človeškega kostkota. Obeh pa smo se zelo razveselili in ju postavili k našemu vhodu v igralnico, da sta nas lepo pozdravljala in mi njiju vsakič, ko smo prišli ali odšli.

Skupaj z njima se bomo odpravili poletju naproti in vsem skupaj zaželeli čudovite počitnice!

Barbara Žorž

Kuža pazi z repkom miga

V ponedeljek, 15. maja 2023, smo se v enoti Mavrica razveselili pasjega obiska. Obiskalo nas je Kinološko društvo Nova Gorica. Predstavili so se s plesno točko s psi ter z izvajanjem raznih trikov. Otrokom so predstavili, kako pomembno

je, kako pristopimo do tujega psa, kako zanj skrbimo in kako za njim pospravljamo pasje iztrebke. Seveda kakci niso bili pravi, pa vendar smo se naučili, da je pomembno pospravljati za svojim štirinožnim prijateljem. Postopoma smo premagovali svoj strah do neznane živali ter se učili lepega odnosa do živali. Za slovo so nas pozdravili na čisto svoj način: »Hov!« Mi smo jim v zahvalo zapeli pesmico. Otroci so tako občutili veselje in radost, ki ga štirinožni prijatelji prinašajo v naša življenja.

*Veronika Kogoj,
enota Mavrica*

Projekt »Zeleni nahrbtnik« v enoti Mavrica

V vrtcu Šempeter smo si za cilj zastavili, da bomo očistili naš zrak in skrbeli za čisto okolje.

V enoti Mavrica smo v sklopu projekta »Zeleni nahrbtnik« izvedli čistilno akcijo našega igrišča in si ogledali gledališko predstavo v izvedbi vzgojiteljic o Belem zajčku.

Vzgojiteljice smo otroke motivirale z zgodbico o belem zajčku, katerega kožušček je umazan zaradi izpušnih plinov iz avtomobilov. Povabili smo jih, da mu skupaj očistimo kožušček s tem, da v vrtec prihajamo peš, s kolesom ali z avtobusom ali celo z vlakom. Otroke, ki so od vrtca bolj oddaljeni, smo spodbujali, naj skupaj s starši pešačijo vsaj del poti.

V avli imamo svojega sivega zajčka. Ko otrok v vrtec pride peš, s kolesom, skirojem ipd., prosi vzgojiteljico za bel kvadratik, ki ga prilepi na umazani zajčkov kožušček. Tako skrbimo, da bo naš zajček iz dneva v dan bolj bel in čist. Do obeleževanja dneva Zemlje je naš zajček postal že skoraj bel. Še naprej se trudimo in spodbujamo, da naš zajček ne ponovno osivi.

Pri tem nas po skupinah obiskuje zeleni škrt, ki nas ves čas opozarja, kako skrbeti, da bo naše okolje čim bolj čisto, in nas opominja, da še naprej pomagamo njegovemu prijatelju zajčku in ostalim gozdnim živalim, da bodo vsi živeli v čistejšem okolju. Vsaka vzgojiteljica pa je v svoji skupini na to temo opravila še različne druge dejavnosti.

Otroci vseh skupin so se naučili pesmici »Košček za smeti« in »Enkrat je bil en škrt«. Da pa smo na naše okolje in onesnažen zrak opozorili tudi mimoidoče, smo za njih pripravili plakate, ki vabijo, da nam tudi sami priskočijo na pomoč.

Na ta način otroci spoznavajo, da lahko tudi sami veliko pripomorejo k temu, da je okolje, v katerem se gibljejo, varnejše in čistejše.

*Veronika Kogoj,
enota Mavrica*

Prvi pomladni dan na travniku

Vsak letni čas v vrtcu Sonček pozdravimo z novo predstavo, ki jo pripravimo vzgojiteljice in kjer imajo glavno vlogo naše travniške živalice, po katerih imamo skupine imena. Tokrat smo lutke zamenjale za kostume in se poizkusile v priredbi zgodbe »Trije metulji«. Na prvi pomladni dan je deževalo, zato smo igrico zaigrale le za otroke v igralnici.

V četrtek, 23. marca 2023, pa smo igrico zaigrali na travniku in medse povabili tudi starejše občane. Poleg igrice »Prvi pomladni dan na travniku« smo imeli še pevski nastop, nazadnje pa še pogostitev s kavo in piškoti.

Preživeli smo čudovito medgeneracijsko druženje.

Kolektiv enote Sonček

Zgodbe z otroškega igrišča – prepevanje družiti tudi najmlajše

Tačke pomagačke na obisku

V četrtek, 23. marca 2023, smo v podružnični šoli Vrtojba težko pričakovali prav poseben obisk. Obisk Tačk pomagačk. Vsak razred podaljšanega bivanja je namreč gostil vodnika s psom, ki je učencem predstavil Slovensko društvo za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke.

Učenci so slišali, kako pravilno skrbimo za psa, kaj lahko je in pije. Če želimo ohraniti psa zdravega, mu ne smemo dajati določene človeške hrane, pa tudi ne preveč soli, sladkorja, ampak je ustrezneje, če poiščemo priboljške, ki so namenjeni prav njemu. Ugotavljali smo, da ni pes le človekov najzvestejši prijatelj, ampak je lahko čisto pravi sodelavec, saj najdemo pse, ki pomagajo ljudem v različnih službah, to so: reševalni psi, policijski psi in terapijski psi. Poznamo pa kar nekaj znanih psov z malih ekranov oziroma s filmskih platen. Tako kot so psi lahko filmske zvezde, pa so psi društva Tačke pomagačke in njihovi skrbniki, prostovoljci, pravi junaki in zvezde za ranljive skupine, tj. otroke, starostnike, osebe s posebnimi potrebami, ki potrebujejo še posebno nego in skrb. Prisrčni, potrpežljivi kosmatinci in njihovi

Letošnje šolsko leto smo se v aktivu starejših skupin vrtca Šempeter vzgojiteljice odločile, da bo naša prednostna naloga glasbena vzgoja.

Veliko časa smo tako namenili učenju novih pesmic, učenju ritmov ob spremljavi lastnih instrumentov, prisluhnili smo klasični glasbi in jo pospremili z gibanji.

Vsak mesec sem obiskala vse štiri enote vrtca Šempeter in otrokom in vzgojiteljicam pripravila nove glasbene vsebin – vsakič je bila osnova učenje nove pesmice; enkrat s poudarki na ritmu, drugič s poudarki na dinamiki, z gibi na telesu ... Vsakič smo dodali še eno glasbeno vsebino, petje in muziciranje ob klasični glasbi, glasbi telesa ...

Ob glasbi smo se spoznali vsi predšolski otroci, ob koncu naših glasbenih potovanj pa smo skupaj zapeli, in sicer na Vogrskem – v prelepem ambientu večnamenskega prostora vrtca Zvezdica.

Poleg gostiteljev so nam radodarno priskočili na pomoč prav vsi, ki smo jih na Vogrskem poprosili: vsak glas na drugi strani telefona Občine Renče-Vogrsko, predvsem Marko Švara, pa hišniki, režijski obrat, hišniki šole, Samuel Baša, ki je naše prepevanje zložil tudi na video posnetek, Luka Hirsch, ki je s svojim prijateljem poskrbel za krasno ozvočenje, in Aljoša Velikonja, ki nas je fotografiral.

Glavne zvezde so bili seveda otroci, a njihovo delo smo uskladili vsi vzgojitelji starejših skupin: Anka in Ana, Urška, Mojca, Valentina, Tina, Jakob, Primož, Mojca, Metka.

Glasbeno spremljavo nam je radodarno prispevala naša prijateljica Mojca Maver Podbersič, zvoke flavte pa kolegici Barbara in Polona. Letos je v našem vrtcu pričelo z igranjem na ukulele kar 14 vzgojiteljic in zadnja uspavanka je zazvenela tudi z njihovimi spremljavami.

Otroci so se s pesmicami sprehodili skozi dan na igrišču – zjutraj, ko se prebudijo, družno odidejo na potep, potem se igrajo z izštevankami, z elastiko, s starimi igrami, pa na toboganu, v pesku, na gugalnici, na vlakcu in vrtiljaku, dokler ob koncu dneva ne popadajo trudni in prosijo za zadnjo uspavanko. No, Uspavanko za Evo smo jim zapele vzgojiteljice!

14 pesmic je v skoraj uro dolgem programu z otroki, ki so sijali, prebudilo poleg navdušenih aplavzov staršev in obiskovalcev tu pa tam kakšno solzico in iskren smeh.

Nepozaben pozno aprilski popoldan bo ostal lep spomin in popotnica otrokom in njihovim staršem.

Ostal bo spomin na to, kako glasba družiti in povezuje ljudi, na to, kako mnogo malih, drobnih glasov postane glasba, ki polni in oplaja.

Vzgojiteljica Anka Krpan Skomina

srčni spremljevalci jih obiskujejo po vrtcih, šolah, domovih za starejše itd.

Petošolci so se tako razveselili 12-letne Gaie, pasme koker španjel, in spremljevalke Ane, ki sta učencem 5. razreda predstavili delovanje društva za terapijo s pomočjo psov Tačke pomagačke.

Gaia je bila zelo potrpežljiva in je dovolila, da so jo učenci božali, krtačili, ji prinesli vodo, pa tudi spoznali, kako morajo počistiti za psom. Učenci so kar tekmovali, kdo bo več povedal, vprašal glede nege psa. In seveda, kdo bo pritegnil več psičkinе pozornosti.

Ura druženja je kar prehitro minila in le neradi smo se poslovili od prostovoljke Ane in njene zveste in prijazne Gaie, ki nam je dala celo tačko v pozdrav!

Vtisi učencev in učenk po obisku:

»Zelo mi je bilo všeč! Naučila sem se veliko reči. Zelo je bilo zanimivo. Psička je bila lepa in veliko sem izvedela.« Gaja in Ivon

»Bilo je zelo lepo. Gaia je bila luškana in ves čas se je crkljala pri nas.« Anika

»Všeč mi je bil pes, motilo me pa je, da med sošolci nisem prišel do besede.« Jurij

»Naučila sem se, da so trije poklici, v katerih delajo tudi psi. Všeč mi je bilo, ko sem krtačila psa.« Kaisa

»Želeli bi si še takih obiskov.« Lana

Lara Tavčar,
učiteljica na POŠ Vrtojba

Literarno srečanje s pisateljem Marijem Čukom

V torek, 14. marca 2023, smo v okviru programa Povabimo besedo, ki ga financirata Društvo slovenskih pisateljev in Javna agencija za knjigo RS, na Biotehniški šoli v Šempetru gostili pesnika, pisatelja, dramatika, gledališkega kritika in novinarja Marija Čuka.

Marij Čuk živi v Trstu in zelo dobro pozna položaj slovenstva v Italiji. Napisal je več pesniških zbirk, zbirko esejev in kar pet romanov. Pisatelj je na srečanju z dijaki govoril o svojem predzadnjem romanu *Črni obroč*, ki je v slovenščini doživel tri ponatise in prevod v italijanščino (*Fiamme nere*) ter prejel številne mednarodne literarne nagrade. Roman *Črni obroč* pripoveduje o požigu slovenskega Narodnega doma v Trstu, ki se je zgodil 13. junija 1920. Roman je izšel aprila leta 2020, tik pred stoto obletnico požiga Narodnega doma in postal takoj uspešnica.

Pisatelj ni govoril samo o romanu, temveč tudi o takratnem

in sedanjem stanju v zamejstvu in domovini. Pripovedoval je o zgodovinskih okoliščinah, ki so pripeljale do požiga Narodnega doma in vzpona fašizma, ki je pomenil genocidni pohod nad Slovenci ter grožnjo celi Evropi. Dijaki so z zanimanjem spremljali pisateljev nastop ter postavljali vprašanja o romanu in tudi o aktualnem dogajanju. Dijaki so iz romana prebrali odlomke, ki opisujejo pomen Trsta in Narodnega doma – ne samo za Slovence, temveč tudi za druge slovanske narode. Pisatelj je srečanje sklenil z besedami, da je umetnost iskanje resnice tista, ki poskrbi, da se zgodovinski dogodki ne pozabijo.

Mariju Čuku se iskreno zahvaljujemo za obisk in pogovor o romanu *Črni obroč*, ki naj bi, kot je dejal v nekem intervjuju: »... spet v Slovencih zbudil ponos in jih povezal, kajti brez nekega zgodovinskega spomina je težko graditi prihodnost.«

Karmen Sirk

Dijaka Biotehniške šole Šempeter na evropskem tekmovanju 15. EUROPEA Wine Championship v Silberbergu (Avstrija)

Nemčije, Italije, Švice, Španije, Velike Britanije, Francije, Slovenije, s Portugalske, s Slovaške ter z Madžarske. Na tekmovanju lahko sodelujejo mladi (od 17 do 25 let), ki se šolajo na ustanovah, ki so članice mednarodnega združenja EUROPEA. Ekipo sestavljajo dva tekmovalca in mentor, ki na tekmovanju sodeluje kot sodnik.

Tekmovanje poteka v angleškem jeziku. Zgrajeno je iz več kategorij, in sicer: poznavanje pridelave grozdja in vina, poznavanje vina, ekipno tekmovanje in poznavanju države gostiteljice. Na koncu točke seštejejo in razglasijo skupnega zmagovalca.

Letos smo se v imenu Biotehniške šole Šempeter tekmovanja udeležili Laura Žorž in Bruno Panger kot tekmovalca ter Aleš Makuc kot mentor in sodnik. Rezultati so bili razveseljivi: med več kot 60 tekmovalci je Laura dosegla 21. mesto, Bruno pa 45. mesto. Kot ekipa pa sta se uvrstila na 14. mesto. Poleg resnega tekmovalnega dela poteka vzporedno tudi bolj sproščeni del. Ta predstavlja tekmovanje v šaljivih igrah in spoznavanje okolja, v katerem je tekmovanje.

Zelo pomemben del tekmovanja pa je tudi druženje oz. izmenjava izkušenj, kontaktov. Ves čas tekmovanja smo namreč skupaj in se spoznavamo v zelo sproščenem vzdušju. Za marsikaterega udeleženca je ta del celo bolj zanimiv.

Aleš Makuc

Med 17. in 20. aprilom 2023 smo se udeležili mednarodnega tekmovanja iz vinogradništva in vinarstva, ki poteka v okviru združenja EVROPEA. Po treh koronskih letih brez tekmovanj se je letošnje odvijalo na vinogradniško-sadarski strokovni šoli na avstrijskem Štajerskem v kraju Silberberg.

Zanimivo je, da je bila ta šola nekoč podružnica kmetijske šole Maribor.

Tekmovanje vsako leto organizira druga šola. Na tekmovanje se običajno povabi 30 ekip iz različnih evropskih držav. Letos so bile prisotne ekipe iz Avstrije kot gostiteljice,

Pobratenje Šempeter-Romans-Schiefeling

26. maja 2023 so se učenci 6. b udeležili srečanja z vrstniki iz italijanskega Romansa in avstrijskega Schieflinga (Škofiče). Srečanje, ki je potekalo pod okriljem vseh treh občin, je bilo tokrat v Avstriji na dvojezični Ljudski šoli Škofiče.

Po prijaznem sprejemu ob pecivu in soku so se učenci razdelili v mešane skupine in sodelovali pri različnih dejavnostih, ki so jih pripravili učitelji in učenci šole gostiteljice. Sledilo je avstrijsko obarvano kosilo: dunajski zrezek in cesarski praženec s čežano. Popoldan smo se skupaj odpravili do razglednega stolpa Pyramidenkogel. Na stolp smo se povzpeli peš (441 stopnic!) in uživali v krasnem razgledu. Najbolj zanimiv je bil seveda spust nazaj na trdna tla – s hitrostjo 25 km/h smo do vznožja odbrzeli po toboganu!

Nekaj vtisov učencev:

»Do Avstrije smo se vozili 3 ure. Ko smo prišli, so nas sprejeli s plesom, s petjem in z malico. Nato smo sodelovali pri različnih igrah. Po igri so nas postregli z dobrim kosilom in s slastno sladico. Potem smo šli na stolp in ko smo prišli na vrh, smo se spustili

dol po najdaljšem toboganu v Evropi! Zabavali smo se.« Gaja, Nicole, Mila

»Poskus izdelovanja helija je bil res zelo smešen. Kosilo je bilo veliko boljše kot pri nas, enako jedilnica. Pred spustom po toboganu na stolpu je bilo vseh strah, ampak na koncu ni bilo nič takega.« Jalen

»Boljše kosilo kot na naši šoli. Imajo urejeno šolo. Jedilnica je zelo lepa. Dobra telovadnica s klimo. Zanimivi eksperimenti. Zanimiva igrala.« Mark, Jakob, Tilen

»Všeč mi je bilo kosilo. Zelo lepo je bilo spustiti se po toboganu z vrha stolpa. Zabavno je bilo igrati igrice. Vsi so bili prijazni. Vse pesmi so bile vesele. Šola je majhna, ampak okrog je veliko narave.« Lea

»Delavnice so bile zelo zabavne, ampak v šoli smo bili premalo časa. Všeč nam je bila šola, hrana je bila dobra. Razgled s stolpa je bil zelo lep, všeč pa nam ni bila vožnja, ker bi lahko šli z vlakom.« Janko, Tristan, Elian

Učenci 6. b in razredničarka mag. Nina Drstvenšek

Godalni kvartet Mint

**Franz Joseph Haydn:
Sedem zadnjih
Kristusovih besed**

Sedem zadnjih Kristusovih besed na križu je uglasbilo več nadarjenih skladateljev. Haydn je bil leta 1786 naprošen, da napiše svojo različico za praznovanje velikega petka v Cadizu v Španiji. Delo, ki je nastalo, je bilo zamišljeno kot sedem orkestralnih meditativnih glasbenih točk, na zadnje Kristusove besede na križu. Že naslednje leto po nastanku so na Dunaju skladbo izvedli v priredbi za godalni kvartet.

Na cvetno nedeljo, 2. aprila 2023, so nas odlični glasbeniki popeljali skozi čudovite Haydnove kompozicije, tako da smo z glasbo in besedo doživljali pasijon.

Premišljevanja ob posameznih delih skladb je vodil Blaž Podobnik, zaigrali pa so: Mojca Batič in Matija Udovič violina, Barbara Grahor Vovk viola, Petra Tavčar Verdev violončelo.

Doživeli smo lep večer in uvod v velikonočne praznike.

*Tanja Lestan,
KUD Šempeter*

Jazz & Gin ter Borderless Kvintet

Mladi glasbeniki navdušili občinstvo v Vrtojbi

V Vrtojbi se je 4. aprila 2023 odvil zanimiv glasbeni dogodek v znamenju jazzovskih ritmov in gina. V kleti kmetije Koglot je nastopil Borderless Kvintet, ki ga sestavljajo mladi glasbeniki z Univerze za glasbo in upodabljajočo umetnost v Gradcu. Kvintet, ki ga sestavljajo domačin in idejni vodja zasedbe Matija Podbersič na trobenti, saksofonist grških in švedskih korenin Mikis Protopapadakis iz Luksemburga, kontrabasist Jernej Vindšnurer, Gianbattista Di Genio iz Italije na bobnih in pianist Blaž Pahor, je nastal z namenom združevanja in povezovanja. Mladim glasbenikom, ki se sicer redno predstavljajo tudi kot člani številnih drugih zasedb, lahko pa jih najdemo še v drugih vlogah, kot so skladatelji, aranžerji ali dirigenti, Borderless Kvintet omogoča platformo za izvajanje lastnih priredb in jazzovskega

eksperimentiranja. Med drugim so se s tremi lastnimi aranžmaji predstavili tudi tokrat: Tea For Two Vincenta Youmansa je premierno zazvenel v priredbi Matije Podbersiča, Beautiful Friendship in Black Nile Waynea Shorterja pa sta bili priredbi Blaža Pahorja.

Mladi poustvarjalci so s privlačnima programom in izvedbo navdušili zbrano občinstvo, večer pa je bil še posebej zanimiv zaradi »koncertnega« prizorišča, saj se je dogodek odvil v kleti kmetije, kar je omogočilo še intenzivnejšo interakcijo med glasbeniki in občinstvom. Poleg glasbe je bilo dogajanje popestrjeno tudi z degustacijo domačega gina, ki ga kuhajo v enem najstarejših zidanih kotlov za žganjekuho v Sloveniji, kar je dodalo pridih edinstvenosti celotnemu dogajanju.

Mateja Poljšak Furlan

Slike ženskih teles in fotografije z najvišjih vrhov

Delo Nine Bric v Krajevni knjižnici Šempeter

V sklopu projekta Art Zagon, ki ga vodi Klub Zagon v sodelovanju s KUD Goriška paleta, so v prostorih Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica in njene podružnice Krajevne knjižnice Šempeter, na Ljudski univerzi Nova Gorica ter v Knjižnici Damirja Feigla v Gorici (IT) aprila predstavili dela slikarke Nine Bric, maja pa fotografije Matjaža Berdona.

Nina Bric, diplomirana likovna pedagoginja, živi in dela na relaciji Nova Gorica–Ljubljana. Ukvarja se s slikarstvom, z urbano umetnostjo, s kiparjenjem in z ilustracijo. Samostojno in skupinsko je razstavljala v Novi Gorici, Tolminu, Ljubljani, Mariboru, Celju, zunaj države pa tudi v Italiji, ZDA, Franciji in Avstraliji. Z murali je poslikala kar nekaj lokacij po Novi Gorici in okolici. Navdihujejo jo barve, živalski in rastlinski svet ter skozi zgodovino umetnosti tudi eden največkrat upodobljenih motivov – žensko telo in njegov odnos do sveta.

Matjaž Berdon, doma iz Oševljeka, se je s fotografijo začel resneje ukvarjati leta 2008. Leto kasneje je začel obiskovati fotografsko delavnico MDI Goriške, kjer je v letu 2018 napredoval do položaja mentorja in prevzel vodenje delavnice. Najraje fotografira naravo, predvsem gore, kamor se podaja v najzgodnejših urah, da lahko z najvišjih vrhov ujame prve žarke jutranje zarje. Njegova ljubezen do fotografije se ne ustavi samo na vrhu sveta. Velikokrat ga iz razsežnega pogleda na pokrajino pritegne makro svet, v katerem se mu lepote ponujajo v pomanjšani dimenziji. Letos je našel nov izziv v fotografiranju z dolгим časom, s katerim ujame čarobnost, ki je s prostim očesom ni mogoče videti.

David Verlič

Matjaž Berdon ob fotografiji v Krajevni knjižnici Šempeter

Skupina Photo action in Simona Žagar v Galeriji Zagon

Bralci na placu v Krajevni knjižnici Šempeter

Ilustracija Simone Žagar iz knjige *Resnobnice* na ogled v Galeriji Zagon

»Branje osvobaja bralca in ga prestavi od branja knjige k branju samega sebe in življenja na splošno.«
(Gabriel Zaid)

Bralci na placu smo skupina, ki združuje ljubitelje knjig v Krajevni knjižnici Šempeter. Na srečanjih prisluhnemo drug drugemu, podelimo si vtise in misli o prebranem. Vsaka knjiga se nas dotakne, vsak izmed nas jo doživlja na svoj način. Bralni skupini se lahko pridružite kadarkoli. Srečanja vodim knjižničarka krajevne knjižnice.

Na prvem srečanju smo se pogovarjali o zbirki kratkih zgodb *Čebelja družina* z avtorico Anjo Mugerli. Prepletali smo misli o knjigi *Bela dama* Devinska Dušana Jelinčiča in o *Murvi Fabianijevih* Renata Ferrarija. Po poteh slednjih literarnih del smo se podali na izlet po Fabianijevi poti od Štanjela do Kobdila, sledilo je srečanje s pisateljem Dušanom Jelinčičem. Poglobljen pogovor o prebranem je potekal o romanu *Óstrigéca* Marjana Tomšiča in o knjigi *Berenikini kodri* Aksinje Kermauner.

Postajamo branju prijazna občina? V prid temu govorijo podatki o velikem številu obiskov, vpisov, izposojenih in prebranih knjigah.

Alenka Purkart,
višja bibliotekarka

V šempetrski Galeriji Zagon je bila maja na ogled fotografska razstava članov domače skupine Photo action, junija pa je sledila razstava ilustracij Simone Žagar iz Ljubljane. Razstavi je organiziralo društvo Klub Zagon iz Šempetra pri Gorici.

Tokrat so člani skupine Photo action predstavili štirinajst fotografij (na fotografiji osem del) z majske tematiko. Predstavljeni motivi so zajemali kresove, pejsaže in ulično fotografijo. V juniju se člani skupine z razstavo Podobe iz sanj predstavljajo v Galeriji Tir na Mostovni v Solkanu, avgusta pa bodo v Parku Pečno v Kanalu odprli razstavo Dimenzije narave 2023.

Simona Žagar ustvarja od malih nog, odkar se je seznanila s svinčnikom in papirjem. Otroško raziskovanje je tekom let zorelo in se preoblikovalo v sodelovanje z različnimi avtorji pri založbi Smar-Team. Otroška književnost spada med najboljčutljivejša področja človekovega delovanja, saj ima za poslanstvo vzgojni namen, vizualna podoba besedila pravlјice pa pusti še posebej pomemben pečat, saj otrok dela z njeno pomočjo pomembne korake na poti spoznavanja okolja, ki ga obdaja, zato je pomembno, da jo odlikuje čarobna mešanica srčnosti in modrosti. Zadnjih nekaj let redno sodeluje z avtorjema otroških besedil Goranom Gorjupom in Karmen Vidmar. Na razstavi v Galeriji Zagon v Šempetru pri Gorici predstavlja ilustracije iz Vidmarjeve zbirke otroških pesmi z naslovom *Resnobnice*.

David Verlič

Vrste slovenskega medu

Raznolikost slovenskih vrst medu (vir: arhiv ČZS)

Med je živilo, ki ga pridelujejo medonosne čebele (*Apis mellifera*) iz nektarja in mane. Nektar je sladek sok iz cvetov. Sestavljen je iz vode in sladkorjev. Mana je sladka tekočina, ki jo izločajo drevesne uši in kaparji. Čebele mano in nektar zberejo, pomešajo s svojimi izločki in shranijo v panju. Tako zbrana snov se v panju suši in zori. S tem nastane med.

Glede na izvor delimo med v dve skupini: cvetlični med in manin med. Cvetlični med je pridobljen iz nektarja. Med cvetlične medove uvrščamo akacijev, ajdov, cvetlični med in med oljne ogrščice, delno tudi lipov med. Med iz mane je pridobljen iz izločkov insektov na rastlinah ali iz rastlinskih izločkov. Med manine medove uvrščamo smrekov, hojev, gozdni, lipov in kostanjev med.

Za posamezno vrsto medu so značilne določene senzorične lastnosti, ki se med vrstami močno razlikujejo. Zaznamo razlike tako v videzu, barvi in kristalizaciji kot tudi v vonju, okusu in aromi

Akacijev med: je zelo svetle barve in bister. Za akacijev med je značilno, da ne kristalizira. Je močno sladkega okusa z nežnim vonjem in aromo, ki spominjata na satje, akacijevo cvetje, vaniljo, sveže sadje ali cvetlice.

Cvetlični med: je po videzu precej raznolik. Od zelo svetle slamnato rumene barve do rjavo jantarne.

Večinoma je moten, vendar to ni pravilo. Nagnjen je h kristalizaciji. Po okusu je močno sladek, lahko tudi rahlo kisel. Značilen je pekoč pookus po sladkem. Vonj in aroma spominjata na sveže ali kuhano sadje, cvetlice, mlečne bonbone ali karamel.

Med oljne ogrščice: je umazano bele do svetlo rumene barve in kristaliziran. Značilni so fini kristali. Je močno sladek. Vonj in okus spominjata na repico, zelje ali kompot. Prisoten je lahko odbijajoč vonj po hlevu ali po postanem.

Lipov med: je svetlo rumene barve z zelenim sijem. Lahko je tako v tekoči kot kristalizirani obliki. Je precej sladek, zaznamo lahko tudi nekaj grenkobe. V vonju in aromi moramo zaznati svežino, ki spominja na mentol ter lipovo cvetje ali zelišča.

Kostanjev med: značilni sta temnorjava barva z rdečim sijem in bistrost. Značilno je, da ne kristalizira. V okusu moramo zaznati sladkost in močno izraženo dolgotrajno grenkobo. Tudi v vonju in aromi zaznamo grenkobo, ki je lahko odbijajoča in spominja na zažgan sladkor ali dim.

Gozdni med: tudi gozdni med ima podobno kot cvetlični med širok barvni nabor od svetlo do temno rjave z rdeče-zelenim odtenkom. Lahko je v tekoči ali kristalizirani obliki. Je precej sladek in rahlo kisel. Možna je zaznati tudi grenek okus. Po aromi

in vonju spominja na smolo ali smrekove vršičke. Prisotna mora biti tudi sladkobna aroma, ki spominja na mleko v prahu ali karamelo.

Smrekov med: je rdečerrjave barve s sijočo površino in ne kristalizira. Je sladko-kislega okusa z nežnim vonjem po smrekovih vršičkih in smoli. V aromi prepoznamo smrekove vršičke in zeliščne bonbone. Spominja lahko tudi na kavo ali suho sadje. Možna je odbijajoča aroma, ki spominja na mokro živalsko dlako.

Hojev med: je sivo rjave barve z zelenim odsevom. Praviloma ne kristalizira in je rahlo moten. Je precej sladek in rahlo kisel z nežnim vonjem po mleku v prahu in smoli. Tudi aroma ni pretirano izražena in spominja na karamelo, zeliščne bonbone, smolo ali sirup smrekovih vršičkov.

Slovenija je zaradi svoje geografske raznolikosti ugodna za pridobivanje različnih vrst medu. V tako široki paleti različnih arom si je mogoče izbrati med, ki nam kot posamezniku najbolj odgovarja.

*Ana Janžekovič,
svetovalka za varno hrano JSSČ, ČZS*

Vir: Golob, T., Jamnik, M., Bertonecelj, J., Kropf, U., Kandolf, A., Božič, J., Zdešar, P., Meglič, M., Goljat, A. 2011. Med značilnosti slovenskega medu. Lukovica, Čebelarstva zveza Slovenije, JSSČ: 84 str.

Jana Korečič: Raziskovanje čarobnega sveta

Pisateljica in slikarka, ki združuje domišljijo in barvitost v svojih delih, nam priča čarobni svet umetnosti. Z bogato ustvarjalno potjo, ki se je začela že v otroštvu, nas popelje v njeno edinstveno vizijo. Njena zadnja uspešnica, mladinski roman *Neon*, odkriva moč fantazije in spodbuja mlade bralce k soočanju z življenjskimi izzivi. Vabimo vas k branju intervjuja z našo domačo ustvarjalko.

Pisateljica in slikarka, kdaj se je začela tvoja umetniška pot, se morda spomniš, kdaj si začela risati in kdaj si začela pisati?

Pravzaprav se je vse začelo že v otroštvu. Veliko časa sem namreč kot otrok posvetila poslušanju pravljic na kasetah in ob tem ure in ure risala. Zatopljena sem bila v fantazijski svet, obračala kaseto na majhnem magnetofonu znova in znova. Likovni pouk je bil zame prava poezija.

Se še spomniš prvih izdelkov?

Seveda. Nekatere imam še sedaj shranjene na podstrešju. Ustvarjanje

me je od nekdaj zanimalo. Kakršnokoli že.

Kako danes gledaš na te prve izdelke?

Z velikim spoštovanjem. Pravzaprav je sleherni izdelek pomemben, pa čeprav je še nezrel. Vsak od njih namreč pomeni korak naprej, vsak pomeni, da se trudiš, da bi se izboljšal. Napake so zelo dobrodošle. Učijo te, opominjajo in z njihovo pomočjo dozorevaš.

Kako bi opisala tvoj slog pisanja in tvoj stil risanja?

Obe dejavnosti bi povezala pod skupni imenovalec – domišljija. Sem

namreč izrazito fantazijski tip že od malega. Tako pri pisanju kot pri slikanju mi veliko pomenita barvitost in dinamičnost. Res pa je, da je sam sebe zelo težko opisati, zato zelo rada prisluhnem, kako drugi opišejo moja dela.

Je tvoje delo povezano s kakšno zgodbo, si morda kar sama nekega dne začela ustvarjati, imate to v družini?

Kar se tiče slikanja bo verjetno kar držalo, da je v genih. Moj dedek je bil sicer tehnični risar, a je vseskozi slikal. Ravno tako moja mama, s katero smo se odločile, da ponudiva najino slikanje v prav posebnem ključu pod imenom Duplex Anima – dve duši, dva pogleda na umetnost slikanja. Na najinih razstavah tako prikaževa slikarsko interpretacijo dveh generacij, dveh stilov s skupnim imenovalcem – akrilom.

Pisanje pa je, mislim, prav moja zgodba. Rada razmišljam o redkih besedah, kompulzivno si zapisujem kakšne zanimive stavke, ki mi pridejo na uho, uživam v štrikanju zgodb.

Kdo oz. kaj je tvoja inspiracija?

Poleg fantazije je pri meni vedno močno izražen sociološki vidik. Mogoče zato, ker sem po izobrazbi tudi sociolog in sem to vedo čutila že od malega. To se prevede v na videz nezdružljivo kombinacijo, a meni je lastna in nepogrešljiva.

Po čem se razlikujejo od ostalih oz. v čem so edinstvene tvoje otroške pravljice? Po čem si prepoznavna?

Težko bi sama odgovorila na to vprašanje, sem pa večkrat dobila povratno informacijo od otrok in staršev, da so jim moje pravljice všeč, ker imajo ustrezno strukturo, da jih otroci dejansko razumejo, da znajo fantazijo prevesti v realen svet in si z njimi pomagati. Mnogokrat so mi denimo otroci povedali, da jim je pri strahu pomagala moja pravljica *Hiša strahov*. To me zelo veseli, kot tudi to, da si otroci moje pravljice izbirajo za bralno značko in domače branje. Mogoče pa so posebne tudi zato, ker jih sama ilustriram.

Tvoj sin igra zelo pomembno vlogo pri tvojem ustvarjanju, kako bi opisala njegovo vlogo v tvojih delih?

Moj sin je nekako tisti, kateremu se lahko zahvalim, da me je popeljal nazaj na pot, ki mi je lastna. Ko sem mu kot majhnemu dečku brala pravljice, je izrazil željo, da bi mu pripovedovala novo pravljico, takšno, ki še ni napisana. In tako se je vse začelo oziroma nadaljevalo.

Če sem prav razumela, si že pisala otroške pravljice po naročilu, domišljijско zgodbo za neko darilo (DragoNuša). Torej lahko pri tebi nekdo, ki si želi edinstveno zgodbo za svojega otroka, dobi zelo unikatno darilo?

DragoNuša je prišla kot izziv. Zelo naporno je napisati zgodbo po naročilu. Navadno me vlečejo lastna, notranja razmišljanja, v takšnem primeru pa ne gre več za instinkt, ampak za zelo voden proces. Nekaj povsem drugečnega. Imam pa rada izzive, tako da je odgovor pritrdilen. Res pa je, da je potrebnih veliko srečanj in pogovorov, da zgodba nastane. Pri DragoNuši je to, poleg zgodbe, obrodilo tudi toplo navezo.

Pred kratkim je izšla tvoja nova uspešnica – mladinski roman. Kako bi ga opisala?

Knjižno delo Neon je zelo primerno za mlade bralce, saj vzpodbuja njihovo domišljijo in jih istočasno skuša soočiti z življenjskimi težavami, ki jih je včasih lažje razumeti in premostiti v fantazijskem kot v realnem svetu. Nekoga so nekoč vprašali, ali ljudje potrebujemo fantazijo, da bi bilo življenje bolj znosno. Odgovor je bil:

»Ne, ljudje potrebujemo fantazijo, da sploh smo lahko ljudje!« Roman Neon pa se ob spremljavi fantastične zgodbe dotika tematik, ki so v dobi odrasčanja izjemnega pomena: odtujenost ljudi zaradi tehnologije, nezdrava prehrana, medgeneracijski nesporazumi in družinske težave. Po drugi strani pa želi knjiga vzpodbuditi graditelje dobre družbe, kot so pomen pravega prijateljstva, sprejemanje drugačnosti in vztrajnosti, ko nastopijo težave.

Katere elemente iz romana bi rada izpostavila?

Vesela sem, da je knjiga izšla pri eni največjih slovenskih založb – Primus, kar je jamstvo, da je delo kvalitetno. To mi veliko pomeni. Roman je zahteval dve leti, da je nastala zgodba, ki bralca »vleče«. Mladi in manj mladi bralci bodo lahko uživali v zgodbi, zaviti v misterij, v mislih si bodo lahko naslikali prej nikoli videne predmete in pripomočke ter spoznali, da je zelo pomembna barva oči. Fantazija je torej tista, ki je največji adut romana in katero bi rada razvijala v slovenskem leposlovju, saj je tovrstnega žanra še vedno malo.

Kako si se odločila za preskok iz otroških pravljic na mladinski fantazijski roman?

Domislijski roman Neon je bil napisan po pogovorih z najstniki, ki so izrazili globoko željo po kvalitetnem znanstveno-fantastičnem leposlovju izpod peresa slovenskega avtorja. Takoj sem sprejela izziv in uživala v trdem delu in novozastavljenem cilju, da tudi sama naredim preskok v pisateljevanju.

Roman se zaključí na zelo zanimiv način, nas morda čaka kakšno nadaljevanje?

Res je. Neon je v resnici trilogija. Trenutno se posvečam pisanju drugega dela.

Ker vem, da si jezikoslovka po poklicu, imaš v načrtu prevod romana? Bi rada preskočila tudi na tuj trg?

Sama sem profesorica italijanščine, zato bi želela prevesti roman v italijanski jezik. Roman je že preveden tudi v angleščino in ga bom zato ponudila tudi v tujino. Izjemno si želim, da bi postal roman Neon predstavnik slovenskega fantazijskega leposlovja v svetu.

Kakšni so načrti za prihodnost?

Zaenkrat se posvečam pisanju drugega dela Neona in nekako računam, da bo naslednje leto že natisnjen. Veliko časa posvečam tudi slikanju in razstavljanju slik. Vsekakor pa me lahko preseneti kakšen povsem nov projekt. V preteklosti sem se že preizkusila v dramaturgiji, igranju, ilustratorstvu, snemanju filmov v stop-motion tehniki ... Kot sem omenila, rada imam izzive, tako da resnično nikoli ne vem, kaj me čaka.

Kje te lahko najdejo naši bralci, kje lahko kupijo tvoja dela?

Knjigo Neon lahko bralci kupijo v vseh knjigarnah ali pa si jo izposodijo v knjižnicah. Tisti pa, ki jih bi zanimalo moje slike, lahko sledijo mojemu Facebook in Instagram profilu in me tam kontaktirajo.

Kaj bi svetovala nekому, ki si želi začeti svobodno umetniško pot – kje in kako naj začne?

Pravijo, da se vsaka pot začne s prvim korakom. Vsak, ki globoko v sebi čuti umetniški klic, naj temu sledi, kajti umetnost je zelo visoko poslanstvo. Samo deset odstotkov vseh ljudi razmišlja o umetniškem ustvarjanju. Od teh se le deset odstotkov dejansko odloči, da bo to resnično storilo, in le deset odstotkov od teh, ki to storijo, se odloči, da bo vztrajalo. Torej je moj nasvet: »Vztrajaj!«

Lara Soban

Na obisku

»Če hočeš spoznati nek kraj, moraš poznati jezik tistega kraja – narečje, ledinska imena, hišna imena, pravljice, pesmi, pregovore.« (Dr. Jurij Titelj) V želji, da bi se med seboj bolje spoznali, sem se podala na pot raziskovanja korenin krajev, korenin Šempetra in Vrtojbe. Kje začeti? Najbolje, da kar pred domačim pragom, pri prvi sosedu, ki izhaja iz stare šempeterske družine.

Potrkala sem na vrata pri Livijani in Otmarju Kranjcu, ki sta me prijazno sprejela in bila takoj pripravljena na pogovor.

Gospa Livijana mi je tako pripovedovala.

Pri naši hiši se je reklo pri Šahrjevih. V Šempetru so še 4 hiše, ki izhajajo iz prvotnih Šahrjevih, iz sedaj podirajoče hiše za bencinsko črpalko. Od tam izhajajo naši predniki.

Moj bisnono Franc je bil najstarejši in je dobil ta del zemlje, kjer je zgradil majhno hišo, tukaj pri Vrtojbi. Bil je zidarSKI mojster in priden zidar. Moja bisnona pa je delala na vrtu in na njivi. Balčevo pravimo temu delu, kjer imamo njivo še danes.

Na polju se je delalo do 15. junija in potem od svetega Roka (16. avgust)

dalje. Ni bilo namakanja in tako se je čakalo prvi dež. Doma, okrog hiše, pa je tekla Vrtojba in smo lahko zalivali. Vedno smo imeli vodo tudi na dvorišču. Moja bisnona je vozila zelenjavo v Gorico in jo tam prodajala. Ta tradicija je šla iz roda v rod. To je nadaljevala naša mama Irma. Prodajali smo prvi radič, šopke iz majarona, bazilike in drugih zelišč, vse, kar so pridelali doma.

Za svetega Roka (16. avgust), ob prvem dežju, so posejali radič, posadili zelje, ohrovt. Ob prazniku Marijinega rojstva (8. september) so sejali motovilec, špinačo. Časi so bili drugačni, kot so sedaj. Ni bilo takih ožigov, tako močnega sonca. Vse so pokrivali s slamo, da so zastrli tla.

Mama Irma mi je vedno pripovedovala, da sta šli z nono posejati grah, preden jo je kot otroka

peljala na sveti Andrej. Sejali sta na koščku zemlje, ki ga je dal grof Coronini v najem bolj revnim. To je bilo pod Svetim Markom, kjer je bila odlična lega, sončna, proti jugu, ni bilo slan in je vse prej zraslo. Po pripovedovanju je bil dober grof, družili so se s Slovenci. Grof in grofica sta znala slovensko.

Za vahte, odvisno od vremena, so posadili česen in čebulo.

Sadili so tudi solato. Šempeter je bil znan po majniški kraljici. Prodajali so jo v zadruge in so v vrsti čakali z vozi in volovi za odkup. Zložili so jo v velike žbrinčlje, ki so imele železno mrežo. Vanje so eno zraven druge zlagali solato, ki so jo prej oprali v koritih ali pa v Vrtojbi.

Do odhoda v šolo (1965) sva z bratom hodila z mamo na polje, ker nisva imela drugega varstva.

Tudi v poletnem času, ko ni bilo šole, sva hodila z njo na polje. Tako sva že zgodaj začela delati. Mi nismo imeli voza in volov in nam je oral Vojko Farovškov, mama pa je to odslužila z delom pri njih.

Traktor smo kupili po letu 1980.

Delo na kmetiji je zahtevalo zgodnje vstajanje, nič poležavanja. Pri kmetu je tako: Ko začne vzhajati dan, mora kmet vstati. Zgodaj smo šli spat. S kokošmi. Zvečer, posebej pozimi, se je čistilo motovilec, radič, lupilo sirke. Ljudje so si pomagali med seboj pri vsakem delu. En sam ni naredil nič.

Mama Irma je vzgajala sadike. V našem vrtu smo imeli talarje, zidane gredice, pokrite s steklom, ki je bilo v železnih okvirjih. Ko je bilo vroče, se je te pokrove dvignilo in zvečer spustilo. Naš vrt leži proti jugu in sadike so dobro uspevale. Ko sem naredila izpit za avto, sva šli z mamo prodajati sadike v Sežano, kajti na trgu v Šempetru so imele svoje mesto starejše ženske z borelami.

Ko sva leta 1980 začela obdelovati vrt in njivo z možem Otmarjem, sva poskusila s prodajo sadik v Tolminu. V Tolminu se nam je »prikazala Marija«. Ogromno smo prodali. Krasen prostor, dobri ljudje, ki so poslušali nasvete, bili hvaležni za vsak nasvet, za vsako nadštevilo sadiko. V Tolminu sva prodajala do leta 1998, potem smo pa začeli z vzgojo kal in krizantem. V Italijo pa smo še vedno prodajali zelišča za fitaljo, motovilec in radič.

Sedaj je vzgoja rastlin postala bolj zahtevna. Sadike prihajajo iz rastlinjakov in jih je treba zaščititi pred močnim soncem.

Naša hiša pa je bila znana tudi po tem, da je tata že leta 1976 odprl vulkanizerstvo, ki je prenehalo obratovati, ko je šel Otmar v penzijo.

Midva z Otmarjem sedaj pridelujeva zimski radič in zelišča za fratlojo.

Obiščem še eno sosedo. Tudi ona me prijazno sprejme.

Sem Karmen Sosič in izhajam iz stare šempeterske družine. Rojena sem leta 1951. Naš rod izhaja iz rodbine Šahrjevih, iz sedaj podirajoče hiše za sedanjo bencinsko črpalko. Moji predniki so bili kmetje. Ukvarjali so se z vrtnarstvom in vzrejali domače živali. Med drugim so vzgajali tudi cvetlice. Moji stari starši so vzgajali posebne, šempeterske dopeltnje vijolice, ki so bile znane prav do Dunaja in so jih uporabljali kot okrasni in dišeči dodatek. Jaz se pa posebno spomnim majhnih, belih, dišečih nageljčkov. Delali smo šopke po 12 nageljčkov. Ponje so hodile ženske iz Idrije, Tolmina in so jih prodajale naprej. Zraven stare Šahrjeve hiše je stanoval Križnič, ki je gojil melone in arašide.

Vojni časi so po pripovedovanju prinesli mnogo bridkosti. Moj stric je padel v vojni in še sedaj ne vemo, kje je njegov grob. Mama je bila že v transportu za Mathausen, pa so jo po nekih vezah rešili in je bila potem dve leti v ilegali. Leta 1943, po kapitulaciji Italije, je tu potekala goriška fronta in Nemcem dober teden ni uspelo prebiti obroča in zasesti teh krajev. Hudi boji

so bili na obronkih Svetega Marka. Takrat je padla tudi Sonja Droč. Nemci so se maščevali, požgali so naše domove. Od trga pa do Bazare so bile požgane hiše. Tako so moji stari starši ostali brez doma. Najprej so bili nekaj časa v takratni šoli, potem pa so šli na Ig pri Ljubljani.

Po vrnitvi domov so si zgradili to hišo. Takrat smo imeli vrt do železnice, naprej pa je bila vrtnarija Lada. Tam so bili še Mežnarji.

Ker ni bilo denarja, je nono odšel v Ameriko. Spominjam se, kako je nono pošiljal pakete iz Amerike, sladkor in čokolado. Tako je bila dobra ta čokolada, vendar jo nismo smeli jesti, ker je šlo vse za prodajo.

Odkar se spomnim, smo obdelovali njive in vrtove. Vzgajali smo sadike iz starih semen, ki so se prenašalo iz roda v rod. Sedaj imam od tega staro seme blitve in paradižnik volovsko oko. Vremenske razmere so se spremenile in ni več isto. Seme se izniči. Moja nona nam je rekla: »Sej in sadi, ko imaš čas. Ne čakaj, da bo lepo vreme, da bo padal dež. Najboljše pa je ob mladi luni.«

V moji mladosti nam je vse preoral z volovsko vprego nonin brat. Pridelovali smo povrtnino in cvetje. Imeli smo tudi 12 velikih češenj. Vse se je pobralo. Imeli smo krompir, živino, prašiče, koze, kokoši. Spomnim se, kako smo polne vozove zelja in ohrovtu z volovsko vprego vozili v Standrež, kjer je bil odkup. Odkupovali pa so tudi tukaj v Šempetru pri Iskri. Zjutraj je bilo treba vstati in naloženo borelo odpeljati na odkupno mesto.

Kmet je bil bogat in je še vedno bogat, če zna delati. Kmet ne more reči:

»Bom naredil jutri.« Narediti moraš danes. Jutri bo že zbežalo.

Življenje je bilo lepo, čeprav je bilo treba veliko delati in ni bilo časa za poležavanje in ni bilo takšnega standarda, kot je danes. Bolj smo bili povezani kot družina. Usedli smo se za mizo in se pogovarjali. Pred jedjo smo se pokrižali in po jedi rekli: »Hvala Bogu.« Ko smo na polju šli mimo človeka, ki je delal, smo rekli: »Bog daj srečo.« Vsak dan smo zmolili molitev Sveti angel.

Otroci smo poletja preživljali ob Vrtejbci, kjer smo večkrat ribarili in občasno tudi štrbunknili vanjo. Tega pa staršem nismo povedali. Domov smo prišli, ko smo se posušili. Delati smo morali tako, kot so ukazali starši. Vzgajali so nas in rekli: »Če kruhek pade ti na tla, poberi in poljubi ga.« Sedaj se mi zdi, da računalniki in telefoni jemljejo veliko časa ljudem drug za drugega, za vzgojo otrok. Pogrešam neko kulturo med ljudmi.

Hvala vam, sosedje, da ste z nami podelili zgodbo vaše družine.

Marta Premrl

P. S. Če bi nam radi zaupali zgodbo svoje družine, nam pišite na naslov glasilo@sempeter-vrtojba.si in se dogovorimo za srečanje. Lahko pa tudi sami napišete kaj o vaših koreninah, izročilu in nam pošljete. Hvala.

Društvo upokojencev Šempeter pri Gorici je letos po ukinitvi koronskih ukrepov ponovno priredilo praznovanje 8. marca – dneva žena. V torek, 7. marca 2023, smo se zbrali na proslavi v večnamenski dvorani dvorca Coronini. Program so oblikovali:

- učenci Osnovne šole Ivana Roba Šempeter pri Gorici,
- flautistka Eva Faganelj,
- pevska skupina ZB za vrednote NOB Šempeter pri Gorici,
- Domen Rob.

Po končanem pristrčnem kulturnem programu smo ženske razveselili z nageljčki, vsi skupaj pa smo praznovanje nadaljevali z druženjem ob manjši pogostitvi.

Spomnili smo se tudi naših onemoglih članic doma in v domovih upokojencev, katere so poverjeniki obiskali in jim podarili cvetje.

Darja Furlan

Lojze Čehovin iz Ravenj pri Kobilju, motorist z dušo in srcem, je 20. maja 2023 organiziral 10. srečanje motoristov. Pri njemu doma se je zbralo okoli 100 motoristov iz različnih krajev. Med povabljeni smo bili tudi člani Moto kluba Kavalir Šempeter-Vrtojba. Srečanje je bilo zelo lepo, imeli smo panoramsko vožnjo, obisk pršutarne Lokev. Po vožnji in ogledu smo se vrnili v Ravne, kjer sta sledila kosilo in druženje ob glasbi.

Ob tej priliki smo se člani MK Kavalir Šempeter-Vrtojba zahvalili organizatorju Lojzetu in ga povabili na naše srečanje v Šempeter.

Dominik Hanžič

V sredo, 24. maja 2023, se je v Novi Gorici odvijala že 10. Parada učenja. Osrednji dogodek Tednov vseživljenjskega učenja 2023 je tokrat prinesel nekaj novosti. Poleg predstavitvenih stojnic pod arkadami stavbe MONG so se že od jutra odvijale brezplačne delavnice in predstavitve na Ljudski univerzi Nova Gorica ter na drugih lokacijah. Najbolje obiskani sta bili delavnici izdelave naravnega dezodoranta ter uporabe pametnega telefona. V X-centru smo spoznavali priložnosti, ki jih projekt Go!2025 – Evropska prestolnica kulture prinaša prostovoljcem, na LUNG-u je potekala vadba Tai Chi – Qi Gong, pa še predavanja, delavnice in srečanje medgeneracijske skupine za preprečevanje osamljenosti. Prisotne na Paradi učenja je nagovorila mag. Zvonka Pangerc Pahernik iz Andragoškega centra Slovenije, na odru pa so se z glasbenimi, s plesnimi in z gledališkimi točkami predstavila številna društva in organizacije tako s slovenske kot z italijanske strani. Za učenje res nikoli ni prepozno – to sta dokazali tudi letošnji ambasadori učenja, ki sta kljub številnim obveznostim v kratkem času uspešno zaključili osnovno in srednjo šolo na LUNG-u ter tako postali zgled za vse tiste, ki se na to pot šele podajajo.

Tanja Krpan, LUNG

V petek, 26. maja 2023, se je v Mladinskem centru v Vrtojbi odvila delavnica o temeljnih postopkih oživljanja s prikazom pravilne in varne uporabe defibrilatorja (AED). Ali veste, da je nenaden srčni zastoj eden izmed vodilnih vzrokov smrti v razvitih državah, da se tudi v Sloveniji zgodijo približno 4 dnevno, da takojšen začetek temeljnih postopkov oživljanja s strani očividcev lahko celo do štirikrat poveča število preživelih ob srčnem zastoj? Znanje iz temeljnih postopkov oživljanja je zato neprecenljivo, saj pomaga ohraniti človeka pri življenju do prihoda nujne medicinske pomoči. Da bi bilo reševanje čim bolj učinkovito, pa mora biti kar največ ljudi večših temeljnih postopkov oživljanja. V neprecenljivo pomoč nam je avtomatski defibrilator, naprava, ki zazna srčni zastoj in ga s pomočjo električnega sunka ponovno zažene. S to napravo lahko rešimo človeku življenje! Zato, da bi bilo čimveč občanov večših postopkov oživljanja in da se nudenja pomoči ne bi ustrašili, so člani enote za prvo pomoč Civilne zaščite Občine Šempeter-Vrtojba pripravili izobraževanje, kjer so se udeleženci seznanili s postopki oživljanja in dejavniki tveganja srčno-žilnih obolenj ter se naučili, kako pravilno in varno uporabljati defibrilator. Če ste tokratno delavnico zamudili, Civilna zaščita Občine Šempeter-Vrtojba pripravlja že novo, ki bo v petek, 23. junija, ob 18.00 v Coroninijem dvorcu v Šempetru.

Mateja Poljšak Furlan

Naša stojnica je bila za ljudi pravi magnet

	AFRICA SREČNA OSTRVA	REČ MISTO	NA PEŠNIK (MARIJA)	ROŽA OSTRVA	VELIKI KOS PRISTAVA	IMENI SREČNA (MARIJA)	LAJNA VETRO KOSČKA	AMERIKA KOSČKA LEŠKA
	AK	K	R	O	B	A	T	
	TR	R	O	M	E	J	A	
	E	A	A	D	A	M		
	I	V	E	R	I	C	A	
	Z	O	R	A	C	R		
PRIPADNICA KOSČKA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA	LAJNA KOSČKA KOSČKA
AK	T	A	N	A	T	I	Z	E
R	A	K	I	T	O	V	E	C
I	T	A	L	I	K	A	T	A
S	A	D	Č	A	N	D	A	L
T	R	E	M	A	K	I	R	M
O	S	M	I	N	K	A	P	L
K	K	M	I	A	P	L	I	N
R	I	B	A	N	A	R	O	D
A	B	A	D	A	R	O	V	A
T	I	L	E	D	A	M		
I	F	E	R	A	V	E	N	
N	T	A	R	E	A	T	O	
J	E	R	U	Z	A	L	E	M
A	K	I	N	E	Z	I	J	A

V naše uredništvo je tako po pošti kot tudi po elektronski pošti tokrat prispelo kar 33 križank, ki smo jih 1. junija 2023 dali v košaro in izžrebali srečnico, ki je prejela nagrado Lepotilnega centra – La belladonna iz Šempetra. Žreb je bil tokrat naklonjen Klementini Košir, ki je prejela popolno nego obraza. Iskrene čestitke! Vas, drage bralke in bralci, pa vabimo k reševanju poletne križanke, saj vas tudi tokrat čaka izjemna nagrada.

Uredništvo

9. julija smo v Občini Šempeter-Vrtojba gostili predstavnike francoske občine Castelnau-le-Lez (Francija). Dan je potekal v znamenju povezovanja in odkrivanja lepote naše bližnje in nekoliko oddaljene okolice. Gostje, ki so dan prej prispeli v pobrateno občino Medea, so bili nad videnim očarani, župana Olivier Grimo in Milan Turk pa sta to priložnost izkoristila, da sta nadaljevala pogovore o podpisu listine o pobratenju tudi med našima občinama.

Mateja Poljšak Furlan

Stojnica Splošne bolnišnice »Dr. Franca Derganca« Nova Gorica je bila na Festivalu goriške obrti in podjetništva pravi magnet in ne brez razloga.

Obiskovalcem smo predstavili vse novosti porodnišnice:

- CTG aparat s telemetrijo, ki ves čas spremlja otrokovo počutje, tudi takrat, ko se porodnica med popadki sprehaja po porodnem bloku,
- pregled nuhalne svetline,
- uporabo posebnega porodnega stola,
- eno- in dvoposteljne sobe z lastnimi kopalnicami, kar omogoča vso potrebno intimo, uporabo udobnega stola za dojenje.

Za več informacij kontaktirajte

ruza.nanut@bolnismica-go.si ali na telefon: 05 330 13 00.

V središču Nove Gorice je s svojo ponudbo navdušil **simulacijski zdravstveno-izobraževalni center**. Ljudje so se pogumno preizkusili v temeljnih postopkih oživljanja, varni defibrilaciji in oskrbi poškodovanca. SIMZIC je namenjen delovnim organizacijam, društvom, vzgojno varstvenim ustanovam in zavodom, pa tudi posameznikom, ki bi želeli pridobiti znanje za pravilno ukrepanje v nujnih situacijah.

Za več informacij kontaktirajte

sim.zic@bolnismica-go.si ali na telefon: 05 330 12 71 oz. 041 439 296.

Na Festivalu goriške obrti in podjetništva je šempetrska bolnišnica predstavila tudi vse možnosti zaposlitve.

Za več informacij kontaktirajte kadrovka.sluzba@bolnismica-go.si ali na telefon: 05 330 15 85.

Engelbert Osojnik

Zaključek šolskega leta – sprostitev, skupni čas obeta

Obdobje zaključevanja šolskega leta prinaša veselje ob pričakovanju počitnic, obenem pa vlaganje truda v opravljanje preostalih šolskih obveznosti.

Vsak otrok, mladostnik ima v sebi potencial. Pomembno je, da prepoznamo močna področja in interese otroka ter mu omogočimo, da se v njih izrazi. Poleg poznavanja močnih področij je pomembno tudi razumevanje morebitnih težav pri šolskem delu. Nekaterim učencem branje, pisanje ali računanje povzroča težave. Pomembno je, da jih starši in učitelji prepoznajo in jih razumejo kot del otrokovega funkcioniranja. Močna področja, zanimanja lahko uporabijo kot vir za premagovanje težav (npr. otrok s težavami na področju branja bere o vsebinah, ki ga zanimajo). Če branje, poštevanje nagaja, je potrebna redna vaja (10–15 minut dnevno v prisotnosti odraslega). Ko pisava ni berljiva, otroku ni do ponovnega prepisovanja celotnega gradiva. Pohvalite tisto, kar zapisal je pravilno. Popravljanje napak spodbujajte ciljno. Pozoren naj bo hkrati le na eno pravilo, ki v nalogi mu bo vodilo (npr. pazi naj le na veliko začetnico ali končno ločilo). Domače šolsko delo je pomemben del popoldanske

rutine. Opravi naj se ob istem času, v istem prostoru, ob vmesnem odmoru. Otrokova odgovornost in samostojnost se razvijata postopoma. Starši imajo pri tem pomembno vlogo, da otroku pokažejo model, kako organizirati šolsko delo. Za pridobivanje občutka uspešnosti in samozaupanja, lahko otrok samostojno začne z opravljanjem naloge, za katero meni, da jo zmore opraviti sam. Poleg utrjevanja učne snovi je namen domače naloge tudi povratna informacija učitelju o otrokovem razumevanju vsebine. Zato je od popolnosti nalog pomembnejše razvijati odnos do (domačega) šolskega dela. V času počitnic naj otrok predvsem uživa, se sprosti, moči za novo šolsko leto pridobi. Da bo učenje v novem šolskem letu lažje, se v času prostih dni branje, pisanje in števila lahko med igro ponovi. Šteje lahko med podajanjem žoge, zapiše vtise počitniških dni in se z branjem ugank kaj novega nauči.

Sicer so počitnice čas, ko družinska dinamika vsakodnevnega funkcioniranja prevzame bolj sproščene in ohlapne rutinske vzorce. Ta čas je priložnost, da se ob tem, ko se odmaknemo od šolskih in obšolskih obveznosti, starši in otroci

posvetimo bolj kakovostnemu in sproščenemu preživljanju skupnega časa, sprostivši, oddihu in druženju. Otroci naj dobijo priložnost, da izkusijo samostojnost. Mogoče starši ne slišimo otrok, ko nam govorijo: »Zmorem sam.« Če delamo vedno namesto svojih otrok in jim ne dovolimo samostojne izvedbe aktivnosti, jim ne zaupamo, jih prikrajšamo za samostojnost in samozavest. Četudi na začetku traja njihova aktivnost dlje časa in ni brezhibno izvedena, je otrok že korak bližje temu, da bo nekoč taka. Torej, četudi bodo otrokove testenine za večerjo razkuhane in preslane, bodo še vedno pripravljene po njegovo. Naslednjič bo že pomislil na to, kaj mora narediti, da bodo še boljše. Le tako bomo starši s ponosom pogledali otrokom v oči, ko nas bodo presenetili s pospravljenimi sobo, s skuhanimi mineštro, s pečenimi palačinkami, s pokošeno travo, z opranim avtomobilom in še z marsičem.

Ana Bolčina, mag. prof. spec. in reh. ped.

Ana Leban, dipl. del. ter.

Center za duševno zdravje otrok in mladostnikov Nova Gorica

Klopi in srčna glista: nevidni sovražniki naših kosmatinčkov

Poletje prinaša veselje in aktivnosti na prostem, tako za nas kot za naše ljubljene pse. Vendar pa ta topla obdobja prinašajo tudi nevarnosti v obliki klopov in notranjih parazitov, ki lahko ogrozijo zdravje naših kosmatinčkov. Medtem ko se preventivno izkaže za ključno, je tudi pomembno razumeti različne bolezni, ki jih lahko prenašajo ti nevidni sovražniki. Danes bomo spoznali štiri klopne bolezni – boreliozo, meningoencefalitis, erlihijo in anaplazmozo, pa tudi srčno glisto.

Borelijoza je ena najpogostejših klopnih bolezni pri psih. Prenašajo jo klopi in lahko povzročijo različne znake in simptome. Med znaki borelijoze pri psih so šepanje, splošno slabo počutje, prebavne motnje, apatija, odpoved ledvic, izguba apetita, povečane bezgavke in kardiološke težave. Veterinar lahko diagnosticira boreliozo s krvno preiskavo in predpiše ustrezno antibiotično terapijo, ki običajno traja štiri dni.

Meningoencefalitis, znan tudi kot vnetje možganskih ovojnic, je redka, a resna klopna bolezen. Znaki se običajno pojavijo od 2 do 3 tedne po ugrizu okuženega

klopa. Med simptomi so motnje v delovanju živčnega sistema, vročina, apatija, krči, tresenje, nenavadno vedenje, slepota in paraliza. Meningoencefalitis je lahko smrtno nevaren, vendar je s pravočasnim zdravljenjem in oskrbo možno doseči okrevanje.

Erlihija je bakterijska bolezen, ki jo prenašajo klopi. Znaki pri psih vključujejo povišano temperaturo, otekle bezgavke, težave z dihanjem in motnje strjevanja krvi. Zdravljenje obsega antibiotično terapijo, zgodnje odkrivanje pa je ključno. Za preprečevanje erlihije in drugih klopnih bolezni uporabite repelente proti klopom ter redno pregledujte psa. Veterinar vam bo nudil ustrezne nasvete za preventivo in oskrbo vašega kosmatinčka.

Anaplazmoza je še ena pomembna klopna bolezen pri psih. Gre za bolezen, ki jo prenaša človeški tip erlihije in povzroča podobne simptome. Med psi je anaplazmoza najpogostejša klopna bolezen. Znaki vključujejo povečano telesno temperaturo, neješčost, izčrpanost, otekanje sklepov ter splošno slabo počutje. Veterinar bo s krvno analizo diagnosticiral bolezen in predpisal ustrezno zdravljenje, ki običajno vključuje antibiotike.

Srčna glista (*dirofilaria immitis*), znana tudi kot filarija, je notranji parazit, ki lahko povzroči resne težave pri psih. Ta parazit se naseli v pasjem srcu in žilah ter lahko prizadene vitalne organe. Ličinke srčne gliste se prenašajo preko komarjev. Psi, ki živijo na območjih z veliko komarji, so bolj izpostavljeni tveganju za okužbo. Simptomi srčne gliste so pogosto neizraziti in splošni, kar otežuje zgodnjo diagnozo. Med znaki bolezni so hitra utrujenost, težko dihanje, kašelj, izguba apetita, otekanje trebuha in motnje živčnega sistema.

Obstaja pa še »sestrična« srčne gliste (*dirofilaria repens*), ki se naseli na podkožju psa in povzroča podkožna vnetja, lahko pa se prenese tudi na človeka.

Preventiva je ključna pri obvladovanju klopnih bolezni in srčne gliste pri psih. Tukaj je nekaj ključnih preventivnih ukrepov, ki jih lahko upoštevate:

- Uporabljajte preventivna sredstva.
- Redno preverjajte vašega kosmatinčka.
- Izogibajte se visokotveganim območij.
- Redni veterinarski pregledi: redni obiski veterinarja so ključni za zgodnje odkrivanje bolezni.

Klopi in srčna glista predstavljajo resno grožnjo zdravju naših kosmatinčkov, zlasti v toplejših mesecih. Razumevanje štirih klopnih bolezni ter srčne gliste je ključno za pravočasno prepoznavanje simptomov in ukrepanje. Preventiva je v boju proti tem nevidnim sovražnikom izredno pomembna. Ne pozabite, da je preventiva boljša od kurative. Z zaščito in s skrbjo za naše kosmatinčke lahko zagotovimo, da bodo uživali v poletnih dneh brez nepotrebnih zdravstvenih težav. Posvetujte se z veterinarjem glede najboljših preventivnih ukrepov za vašega psa in skupaj ohranimo njihovo zdravje in dobro počutje.

Leon Koršič, dr. vet. med.

Praznovanje

6. svetovnega dne čebel

20. maja smo praznovali že 6. svetovni dan čebel (SDČ), ki so ga leta 2017 razglasili Združeni narodi na pobudo Republike Slovenije. S tem se je končal dolgotrajni postopek, ki se je pričel leta 2014. Razglasitev še danes velja za enega izmed največjih diplomatskih dosežkov v samostojni Sloveniji.

Prvo praznovanje svetovnega dne čebel je bilo organizirano leta 2018 v Žirovnici na Gorenjskem, kjer je bil rojen Anton Janša, največji čebelar, ki se je rodil 20. maja 1734 in po katerem je bil izbran dan za praznovanje svetovnega dne čebel.

Od razglasitve naprej se za praznovanje SDČ odločajo številne organizacije in različna združenja

po celem svetu. Nekatere aktivnosti, povezane s praznovanjem svetovnega dne čebel, koordinira Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ob sodelovanju s Čebelarско zvezo Slovenije.

Na mednarodnem področju praznovanje SDČ spodbuja Organizacija za prehrano in kmetijstvo (FAO) s sedežem v Rimu ob sodelovanju z mednarodno čebelarско organizacijo Apimondia.

Glavni namen SDČ ni le praznovanje, ampak tudi ozaveščanje širše javnosti:

1. Čebele in ostali opraševalci so izredno pomembni!
2. Čebele so v zadnjem obdobju na veliko območjih ogrožene!

3. Kaj moramo kot skupnost in posamezniki narediti v prihodnosti, da bomo čebele ohranili!

Nabor aktivnosti za boljše preživetje čebel:

- Sajenje avtohtonih medovitih rastlin (seznam rastlin je dosegljiv na spletni strani ČZS).
- V okrasne namene (na balkonih in drugih zunanjih prostorih) sejemo, sadimo medovite rastline.
- Ohranjamo travnike z večjo pestrostjo rastlin.
- Setev travnikov z medonosnimi rastlinami.
- Košnja cvetočih rastlin po cvetenju.
- Nakup medu in ostalih čebeljih pridelkov pri najbližjih čebelarjih.
- Moralna podpora čebelarjem.
- Odstop primerne kmetijske lokacije za začasno ali trajno namestitve čebel.
- Zmanjšana uporaba čebelam škodljivih pesticidov.
- Mulčenje cvetočih rastlin v sadovnjakih in vinogradih pred škropljenjem s pesticidi.

Nabor ni dokončen, vseeno pa lahko vsakdo najde ideje, kaj lahko naredi za čebele in ostale opraševalce. Ob tem pa moramo še vedeti, da s tem, ko pomagamo čebelam, pomagamo tudi ostalim organizmom in nenazadnje tudi ljudem. Čebele namreč za dober razvoj in življenje potrebujejo skoraj enake življenjske pogoje kot ljudje. Čist zrak, vodo in zdravo okolje brez onesnaženosti. Takšno okolje pa je tudi bolj zdravo za življenje ljudi.

Bodimo odgovorni, varujmo okolje in tudi sami bomo živeli v boljšem in predvsem bolj zdravem okolju!

*Dr. Peter Kozmus,
podpredsednik svetovne čebelarске organizacije Apimondia*

Ustanovljen lokalni odbor Gibanja Svoboda Šempeter-Vrtojba

V četrtek, 25. maja 2023, so se v dvorcu Coronini v Šempetru pri Gorici na ustanovnem zboru sestali člani lokalnega odbora Gibanja Svoboda Šempeter-Vrtojba. Ustanovnega zbora sta se udeležila tudi minister za obrambo Marjan Šarec in minister za notranje zadeve mag. Boštjan Poklukar.

Po pozdravnem nagovoru predsednice lokalnega odbora Gibanja Svoboda Šempeter-Vrtojba **Maje Pangos** in predstavitvi dosedanjega dela lokalnega iniciativnega odbora je vodja svetniške skupine **Matej Čebren** orisal težave, s katerimi se lokalni odbor sooča v občinskem svetu. **Minister za notranje zadeve mag. Boštjan Poklukar** se je v svojem nagovoru navezal na njegove besede in dejal, da smo na lokalnem političnem parketu novi, ter poudaril pomen poštenja v politiki in odboru zaželel uspešno delo. Prisotne je nagovoril tudi **minister za obrambo Marjan Šarec**, ki je prav tako delil zanimive izkušnje iz časa svojega županovanja ter dela v lokalnem političnem okolju.

Prva predsednica lokalnega odbora Gibanja Svoboda je postala občinska svetnica **Maja Pangos**, na zboru članov pa so se navzoči seznanili tudi z imenovanjem občinske svetnice **Karmen Gerbec** za sekretarko lokalnega odbora. Izvoljena sta bila še dva člana izvršnega odbora. To sta postala občinski svetnik **Dušan Bremec** in **Dominik Soban**. Po funkciji je član izvršnega odbora tudi vodja svetniške skupine **Matej Čebren**.

Na lokalnih volitvah je bilo iz vrst Gibanja Svoboda izvoljenih kar šest od skupno šestnajstih svetnikov, kolikor jih šteje Občinski svet Občine Šempeter-Vrtojba, kar je za novo stranko izjemno dober rezultat. V lokalnem odboru ugotavljajo, da občina že predolgo stagnira, saj je po indeksu razvitosti občin v Sloveniji v zadnjih petnajstih letih padla s tretjega na šestindvajseto mesto. Člani lokalnega odbora so se strinjali, da želijo občino, ki bo prijazna tako občanom kot gospodarstvu. Njihov cilj je na vseh področjih cvetoča občina, ki bo živela z ljudmi.

Člani so se strinjali, da si bo lokalni odbor Gibanja Svoboda Šempeter-Vrtojba prizadeval, da se v občini ustanovijo krajevne in četrtne skupnosti, organiziral bo tudi javno tribuno »Energetska prihodnost občine, regije in Slovenije« ter okroglo mizo »Prihodnost turizma v občini«.

Lokalni odbor Gibanja Svoboda Šempeter-Vrtojba si bo prizadeval pomagati reševati vsa najbolj aktualna vprašanja. To sta gotovo umik zbirnega centra mešanih komunalnih odpadkov na drugo lokacijo in umik ali zaprtje asfaltne baze v Vrtojbi.

Gibanje Svoboda Šempeter-Vrtojba

Dom, kjer se pretaka življenje

Zakonca Miroslava (88), doktorica znanosti, pedagoginja in publicistka in Valentin Cencič (93), nekdanji predsednik KS Sempeter in nekdanji predsednik občinskega odbora SLS, sta praznovala 65 let poroke. Za pogovor sta me sprejela v svoj dom, dom odprtih vrat, dom, kjer se pretaka življenje. Med pogovorom pride vnukova žena in pravnuka, potem sin. Tako domače je in toplo. Celo življenje si prizadevata za medgeneracijsko povezanost in sobivanje. To sedaj prejemata. Gospod Valentin prepusti besedo ženi, jo spremlja z otroškim žarom v očeh in kratko doda kakšno modrost.

Čestitke za 65 let skupnega življenja! Ko so Nežo Maurer vprašali, kako je dočakala 90 let, je rekla: »Ne smeš umreti.« Za 65 let skupnega življenja pa ni dovolj samo to.

Mira: Osnova je zvestoba. V zakonu mora biti sporazumevanje in sodelovanje.

Pomisliti moramo, česa človek ne more sprejeti: poniževanja, zaničevanja, kritiziranja, očitanja, gospodovalnosti. Na drugemu iščemo pozitivne točke. Priznanje, kazati zadovoljstvo, veselje za skupno življenje. Vsak človek ima dobre in slabe dneve. Takrat je potrebno razumevanje. Po nauku moje matere je to: pomolčati in počakati, da se umiri nevihta.

Vsak ima svoje potrebe. Moj mož pravi: »Dej mi, dej mi roko.« Če ga jaz pobožam po roki, je prav zadovoljen. Kdo drugi bi rad imel lepo ženo. Njega to ne briga. Njemu to ni pomembno. Ne, Zdravkič?

Zdravko: Tu sei come sei. (Si takšen, kot si.)

Mira: Jaz rada kuham in gospodinjim, on pa pravi, naj raje sedim z njim. Je treba to poznati in krepiti dobro, to, kar povezuje. In se izogibati očitkom in pogrevanju stvari.

Kako sta se spoznala?

Srečala sva se pred 70 leti v Ljubljani. On je bil študent, jaz pa v zadnjem letniku učiteljskega. Sošolka me je

prosila, naj grem z njo na ples. Ko sem prišla na plesišče, je prišel pome. Pogovarjala sva se, plesala in povabil me je v kino. Ko sem maturirala, mi je kupil knjigo, poleti je prišel v Tomaj s kolesom iz Robiča, več kot 100 km daleč.

Po petih letih hoje je dejal: »Veš, jaz sem že zadosti star, jaz bi rad imel ženo.« Na pustno soboto sva se poročila.

Iz kakšnih družin prihajata?

Oba sva iz kmečkih družin, on iz Robiča pod Matajurjem, jaz sem iz Tomaja, s Krasa. Obe družini sta se preživljali z delom na kmetiji. V obeh družinah je bilo pet otrok. Razlika pa je bila ta, da je bil Zdravko edini sin, peti otrok, jaz pa sem bila sredinski otrok med dvema bratoma in dvema sestrama. To je imelo svoj vpliv na oblikovanje osebnosti. On kot zadnji, čakan kot mož, je bil malo bolj scrkljan, vseeno pa trdoživ. Ohranil je otroško dušo. Sredinski otrok pa se mora uveljavljati, se mora boriti za svoje mesto, nima privilegijev najmlajšega in najstarejšega. Tudi to se prenese na svoj značaj.

Obe družini sta bili verni, skrbni, delavni. Tako smo imeli precej skupnega. Zdravko je zgodaj izgubil očeta in je mati skrbela za preživetje družine.

Na kakšnih temeljih sta oblikovala vajino družino in kako sta vzgajala?

Nama je bila glavna družina. Vesela sva bila, da sva dobila sina in hčer. Našo družino bi lahko uvrstili v tradicionalno, staro, patriarhalno družino. (smeh) Za zgled sva imela domačo družino. Obe materi sta bili močni osebnosti, skrbni, delavni, dobri, verni, s trdno hrbtenico.

Naša mama nas je usposabljala za gospodinje in nas učila o vzgoji. Tako, na kratko, da si si zapomniš za vse življenje: »Veste, punce moje, najprej poskrbite za moža in naučite otroke, da spoštujejo očeta, potem bodo spoštovali tudi mater.« Njegova mama pa mu je rekla: »Spoštuj ženo!«

Ko sem odhajala, me je mama pospremila z besedami: »Ne pozabi na Boga, delaj, vendar nikoli proti svoji vesti. Ko je hudo, pa molči in potrpi.« Zrasli smo v odgovorne poštene ljudi. Postavili so nam

zahteve odgovornega dela, lepih odnosov. Nikoli nismo doživeli nasilja nad nami in tako sva tudi najine otroke vzgajala po zgledu primarnih družin.

Na začetku je bilo težko, ker ni bilo jasli, porodniški dopust je trajal tri mesece. Zaposlili smo eno dekle in ona je z ljubeznijo skrbela za otroke. Kasneje sta prišli k nam dve Zdravkovi nečakinji, po dveh letih pa še dve moji sorodnici. Hiša je bila vedno odprta in polna. Otroka sta dozorevala v taki razširjeni družini, kar je prispevalo k njuni zrelosti, resnosti, povezovanju sorodstvenih vezi. Med počitnicami sta bila v Tomaju. Sin je tam doživel enajsto šolo na kraški gmajni, na paši.

Pomembno se nama zdi kmečko delo za razvoj duše in telesa, zato smo kupili zemljo, kjer smo imeli vrt in sadovnjak.

Kaj sta študirala in v katerem poklicu sta se uveljavila?

Mož je študiral gozdarstvo, postal inženir gozdarstva in je delal v gozdarstvu, v lesni industriji. Bil je v upravi kot nadzornik gozdarstva. Deset let je bil direktor vodnogospodarskega podjetja.

Jaz sem študirala psihologijo, pedagogiko in filozofijo. Opravila sem magisterij in doktorat. Najprej sem poučevala na gimnaziji in vajeniški šoli v Postojni. Potem sem se posvetila izobraževanju učiteljev. Pripravila sem učbenike, priročnike, pisala strokovne članke, strokovne in zgodovinske knjige. Moje interesno področje je zgodovina slovenskega šolstva. Zadnje delo je 540 strani obsegajoča knjiga z naslovom *Osnovna šola v slovenskem narodnem prostoru*.

Kaj so prinesli vnuki in pravnuki v vajino življenje?

Imava pet vnukov in pet pravnukov. So poživitev življenja. Vozili smo jih na različne dejavnosti. Pri naju so se igrali. Največ se je z njimi ukvarjal Zdravko. Njegova otroška duša je prišla še bolj do izraza. Najlepši so bili počitnice in prazniki z vnuki v stari hiški v Bovcu. Vozila sva jih na potovanja. Prvič z vlakom, prvič z letalom. Tako so se vnuki tudi povezovali.

Kako preživljata to obdobje?

Zelo lepo, to je najlepši del življenja. Imava čas za stvari, ki naju veselijo.

Kaj vama pomeni vera?

Zelo veliko. Vera je pot, ki kaže delovanje človeka in odnose. Izredno pomembna je pri vzgoji vrednot in oblikovanju človekove zavesti. Je tolažba. Je upanje. Praznični dnevi in bogoslužje so nekaj, kar človeka poživlja, nekaj veličastnega, nekaj, kar te privzdigne iz vsakdana; priložnost za druženje in sodelovanje.

Zdravko: Kjer ni Boga, ni nič.

Se sorodna duša najde ali se izoblikuje tekom let?

Sorodna duša je ideal, je želja. Zakonska skupnost lažje zaživi, ko niso pogled na svet, srčna kultura, vrednote in interesi zakoncev izrazito različni ali celo nasprotni. Pomislek na resnost je vreden, ker prihaja do kriz v zakonu tudi zaradi tega, ker je izbira vedno bolj globalna in ne lokalna.

Sorodna duša se oblikuje tekom zakona. Vsak človek je posebnost, ima svoja stališča, svoje poglede, svoje prepričanje, svoje interese, svoj način reagiranja, čustvovanja in mišljenja. Ščasoma postajaš eno. Brala sem zgodbo o kamnu. Se dobita dva kamna, ki imata ostre robove, špice, konice. Vse to je treba obdelati. Morje obdeluje kamne, jih zaoblje. Tako je tudi v zakonu. Vsi ti robovi, te špice naj bi se počasi zgubljale, se počasi umirjale. Počasi, res počasi,

tako kot pri kamnu. Če hočeš prehitre spremembe, kamen lahko razpoči ali pa razpade. S potrpljenjem, s sodelovanjem, z razmišljanjem, s pogovarjanjem, s skupnim delom, z iskanjem kompromisov nastaja sorodnost v mišljenju in sorodnost v reagiranju, čeprav ostaja svojskost posameznega zakonca. In to je prav. Važno je, da takega sprejmeš. Pri tem pa je pomembno, da ima take lastnosti, da je to sodelovanje mogoče, in da nima razvad, ki so škodljive in jih ni mogoče prenašati.

Kaj si želita?

Zelo malo. Da bi še nekaj časa trajalo tako, kot je. In srečno zadnjo uro. Da ne bi bila breme našim otrokom, da ne bi trpela, da naju bi Bog vzel kot najine starše. Kar zaspali so. Zelo sva srečna, da imava vse te otroke in so vsi okrog naju.

Zdravko: Veliko ljudi je odšlo v tujino in so na starost tam sami. Jaz sem se pa držal Cankarjeve misli: »Domovina, če nimaš kruha, daj mi kamen.«

Ta povezanost je bogastvo.

Mira: Hitro so minila ta leta.

Zdravko: Leto je dolgo, leta so pa kratka.

Hvala in vse dobro.

Marta Premrl

Vse najboljše, msgr. Aleksander Lestan za 104. rojstni dan!

V nedeljo, 14. maja, je v Petrovem domu v Šempetru, kjer že drugo leto preživlja častitljivo starost, svoj 104. rojstni dan praznoval monsinjor Aleksander Lestan. Jubilanta je ob tej priložnosti obiskal in mu zdravja ter še veliko lepih let v krogu prijateljev voščil tudi župan Milan Turk.

Aleksander Lestan izvira iz Mirna, rojen pa je bil leta 1919 v Rečici ob Savinji, saj so njegovo družino ob koncu 1. svetovne vojne pregnali iz Mirna. Po vrnitvi je v domači vasi obiskoval ljudsko šolo in si že kot otrok želel postati duhovnik. Po končanih petih letih šole in petih letih gimnazije v Torinu ter treh letih liceja se je odločil za bogoslovje na Teološki fakulteti v Gorici.

Mišniško posvečenje je prejel od goriškega nadškofa Carla Margottija leta 1942. Enainosemdeset let dolga duhovniška pot ga je najprej vodila za vikarja v Idrijo (1942–1945), nato za župnijskega upravitelja v Velike

Žablje (1945–1953) in v Prvačino (1953–1973). Nazadnje je bil poslan za župnika v Črniče (1973–2004), kjer se je pri svojih 85 letih upokojil in do leta 2021 v župniji ostal kot duhovni pomočnik. Kjerkoli je bil, je storil ogromno dobrega, prispeval je k duhovnemu in h gmotnemu napredku skupnosti ter skrbel, da sta se podedovani kulturna in sakralna dediščina vzdrževali in obnavljali. Najstarejši duhovnik v slovenski zgodovini in trenutno najstarejši znan moški prebivalec Slovenije danes mirno in varno biva v Petrovem domu v Šempetru v družbi sobratov, upokojenih duhovnikov koprške škofije, in oskrbnika duhovnika Borisa Kretiča.

Tudi sami se pridružujemo čestitkam in gospodu Aleksandru kličemo še na mnoga leta!

Mateja Poljšak Furlan

XCO Vrtojba

V nedeljo, 26. marca 2023, je na Vrtojbensko-biljenskih gričih potekala mednarodna gorskokolesarska dirka XCO Vrtojba v organizaciji kolesarskega društva DEŠ FLEŠ, ki je tudi prva dirka v pokalu SloXcup.

Udeležilo se jo je čez 350 tekmovalcev iz 14 različnih držav, med njimi tudi ekipa z Nove Zelandije.

Na novo zasnovana proga z dodanimi tehničnimi deli je popestrila dogajanje in privabila tako domače kot tuje obiskovalce.

Za kategorije UCI smo krogu dodali razgiban prvi del z vzponom in s tehničnim spustom, v zaključku kroga pa atraktivnejšo skakalnico čez potok. Pohvale na račun proge smo dobili tudi s strani tekmovalcev.

Že peto leto zapored je naslov v najmočnejši kategoriji – elite osvojil Italijan Nadir Colledani, pred rojakom Luco Braidotom. Oba sta člana tovarniške ekipe Santa Cruz, ki kroji vrh v svetovni eliti. V ženski konkurenci je bila najmočnejša lani druga Ukrajinka Jana Belomojna, stopničke pa sta dopolnili Tanja Žakelj na drugem in Vita Movrin na tretjem mestu.

Kolesarsko društvo DEŠ FLEŠ se zahvaljuje Občini Šempeter-Vrtojba za pomoč pri organizaciji. Zahvala gre tudi vsem sponzorjem za sredstva, brez katerih izvedba dirke ne bi bila mogoča.

Rok Winkler

Jani Brumat/DeadFrameFilms

Martin Čučič

Namizno- teniški klub Vrtojba

Približuje se konec šolskega leta in s tem se zaključuje tudi tekmovalna sezona za Namiznoteniški klub Vrtojba, ki je bila, to lahko zagotovo trdimo, ena najuspešnejših do sedaj v sicer zelo bogati zgodovini kluba. Spomladanski meseci so najpomembnejši del namiznoteniške sezone, saj takrat potekajo državna tekmovanja v vseh kategorijah.

Znova je navduševala mlada Sara Tokić in še enkrat več dokazala, da je ena izmed najbolj perspektivnih mladih slovenskih športnic. Na državnem prvenstvu za članice je za las zgrešila finale in osvojila odlično tretje mesto v posamezni kategoriji, v kategoriji ženskih dvojic pa je z reprezentančno kolegico Ano Tofant postala državna prvakinja. Na državnem prvenstvu za mlajše članice do 21 let je Sara osvojila vse, kar se je osvojiti dalo. Pri le 16 letih je tako postala državna prvakinja v posamezni konkurenci do 21 let, na najvišjo stopničko pa je stopila tudi v kategoriji ženskih dvojic, kjer je nastopala z Lejo Paulin. A njenih uspehov s tem še ni bilo konec, saj ji je popoln izkupiček uspel tudi pri mladinkah. Že drugič zapored je namreč postala državna prvakinja v posamezni kategoriji, prvega mesta se je veselila v konkurenci ženskih dvojic, kjer je igrala z dolgoletno soigralko Blažko Harkai, ter v kategoriji

mešanih dvojic z Miho Podobnikom. Izjemno formo vrtojbenskih igralk je potrdila Eva Cerkvencič, ki je v četrtfinalu presenetila državno reprezentantko Polono Horvat in se povzpela do bronaste posamične medalje. S Horvatovo je združila moči v konkurenci ženskih dvojic, kjer se je veselila še enega tretjega mesta.

Uspešno namiznoteniško kariero pa sta z odličnimi rezultati napovedala brata Filip in Aleksandar Miščević, ki sta osvojila svojo prvo kadetsko medaljo. Na državnem kadetskem tekmovanju sta namreč osvojila tretje mesto v kategoriji moških dvojic. Navduševala sta tudi v kategoriji mlajših kadetov, kjer je Filip dosegel drugo, Aleksandar pa tretje mesto v posamezni kategoriji, v konkurenci moških dvojic pa sta se povzpela na drugo mesto.

V spomladanskih mesecih je potekal drugi top turnir za kadete, ki bo v lepem spominu ostal Mitji Erzetiču, ki je osvojil peto mesto v prvi jakostni skupini, in Petri Piji Fornazarič, ki je zmagala v drugi jakostni skupini.

Klub pa dobiva okrepitve tudi v trenerskem štabu. Strokovno usposabljanje za trenerja 1. stopnje sta namreč zaključila Tina Mozetič in Srđan Miščević, ki bosta skrbela, da se bomo še dolgo veselili uspehov NTK Vrtojba.

V klubu so izredno ponosni na vse uspehe, ki so jih dosegli v tej sezoni. Posebej so izpostavili že 60. naslov državnih prvakov v obdobju samostojne države. Upajo in verjamejo pa, da jih bo še veliko.

Tina Mozetič

Tek otrok – koraki do zdravega življenjskega sloga

Veseli nas, da lahko z vami delimo navdušujočo novico o prihajajočem teku za otroke, ki bo potekal v našem kraju v mesecu septembru 2023.

Tek otrok je odlična priložnost, da spodbudimo naše najmlajše k aktivnem življenjskem slogu ter jih navdušimo nad tekom in gibanjem na splošno. V tem članku vam bomo predstavili nekaj razlogov, zakaj je tek za otroke pomemben ter kako se lahko pridružite oziroma pripomorete k temu vzpodbudnemu dogodku.

Prvi in najpomembnejši razlog za spodbujanje teka pri otrocih je zdravje. Tek je odlična telesna aktivnost, ki krepi srce, pljuča in mišice. Redna vadba pomaga pri ohranjanju zdrave telesne teže, izboljšuje vzdržljivost in krepi imunski sistem. Otroci, ki se ukvarjajo s tekom, imajo boljše telesno pripravljenost ter manjše tveganje za razvoj debelosti in drugih zdravstvenih težav. Poleg tega tek otrokom omogoča razvijanje motoričnih sposobnosti, koordinacije in ravnotežja. S tekom se krepijo mišice nog ter razvijajo moč in vzdržljivost. Aktivni otroci bolje spijo in so bolj pripravljeni za spopadanje

s čustvenimi in s fizičnimi izzivi, s katerimi se morda soočajo. Tek prinaša tudi številne psihološke koristi. Otroci, ki redno tečejo, se naučijo postavljati cilje in se osredotočiti na njihovo dosego. Premagovanje izzivov, ki jih prinaša tek, krepi samozavest ter spodbuja disciplino in vztrajnost. Ko se bo njihova vzdržljivost izboljšala, bodo odkrili, da lahko vztrajajo pri nečem tudi, ko je težko. Tek je tudi odličen način za sproščanje stresa ter izboljšanje razpoloženja in duševnega počutja. Lahko tečete oziroma se igrate tekaške igre skupaj kot družina, saj lahko tek izvajate skoraj povsod. Tečete lahko na dvorišču, poljih, stezah ali poteh, je eden od načinov, da raziskujejo svoje okolje. Nenazadnje je tek za otroke lahko odličen način zabave in aktivnosti v naravi. Uživali bodo na prostem, se naučili premikati svoje meje in sklepali prijateljstva. Tek ponuja veliko priložnosti za povezovanje in ustvarjanje spominov.

V Hiši rekreacije želimo tek približati otrokom, zato bomo 10. septembra 2023 organizirali tek za otroke v športnem parku v Šempetru. V ta namen bomo zbirali tudi promocijski

material, s katerim bomo priredili srečelov. Na tem mestu se obračamo na vas s prošnjo in priložnostjo, da postanete donator ali sponzor našega teka za otroke. Zbrana sredstva bomo namenili šolskemu skladu Osnovne šole Ivana Roba Šempeter.

Že sedaj vas lepo vabimo k sodelovanju. Pišete nam lahko na:

hisa.rekreacije@gmail.com.

Dogodek je namenjen vsem otrokom od 4 do 9 let, ne glede na njihovo tekaško predznanje. Trasi teka bosta prilagojeni starosti otrok, tako da bodo vsi otroci lahko tekli na lastnem nivoju in se ob tem zabavali.

Program:

- 9.00 zbirno mesto in prijave (brezplačno) na samem prizorišču,
- 10.00 tek predšolskih otrok,
- 10.30 tek 1–3. razred,
- 11.00–12.00 program (podelitev nagrad, srečelov).

Vidimo se v športnem parku skupaj z vašimi najmlajšimi, da jih navdušimo nad tekom.

*Barbara in Jernej,
Hiša rekreacije*

Zeliščna frtalja

Je preprosta, samostojna jed, ki jo najpogosteje pripravljamo spomladi, ko zelišča začnejo na novo poganjati.

Sestavine za 2 osebi:

- 2 jajci
- 2 dl mleka
- ščepec soli
- 6 žlic moka
- šopek nasekljanih zelišč (srčno zelje, koromač, stebila mlade čebule, blitva, regrat, drobnjak, meta) – lahko pripravimo z različnimi dodatki
- 1 žlica olja za ponev
- 1 žlica na koščke narezanega pršuta

Postopek

V skledi razžvrkljamo jajca, dodamo mleko, moko, solimo in mešamo toliko časa, da postane zmes tekoča in gladka.

Očistimo in operemo zelišča ter zelenjavo in vse skupaj na drobno nasekljamo.

Sesekljana zelišča in zelenjavo zmešamo z jajčno maso, da se enakomerno porazdelijo, nato pa pripravimo višjo ponev.

V ponev damo žličko olja ter popražimo na koščke narezan pršut. Ko pršut pridobi zlato barvo, vlijemo maso. Ko spodnji del postane lepo rjav, frtaljo previdno obrnemo na drugo stran in enakomerno zapečemo še na drugi strani.

Frtaljo postrežemo skupaj s solato.

Dober tek!

Oriks

Glasilo Občine Šempeter-Vrtojba prejmejo brezplačno vsa gospodinjstva v občini Šempeter-Vrtojba. Glasilo je vpisano v razvid medijev Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS pod zaporedno številko 1728.

Letnik XIII, številka 2

Izdajatelj: OBČINA ŠEMPETER-VRTOJBA, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, zanj župan Milan Turk

E-naslov: glasilo@sempeter-vrtojba.si

Odgovorna urednica: Lara Soban

Uredniški odbor: Dominik Soban, Zoran Mikuž, Nastja Orel, Dora Levpušček, Marta Premrl

Lektoriranje: Nika Birska

Oblikovanje: Blaž Erzetič

Fotografija na naslovnici: tphananh (Pixabay)

Tisk: Grafika Gracer

Naklada: 2650 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi za tisk tako po obsegu kot po izrazu. Rokopisov ne vračamo. Prispevkov z nezakonito, žaljivo, zavajajočo, sporno ali moralno neprimerno vsebino ne bomo objavljali. V Glasilu se proti plačilu v skladu s sprejetim cenikom objavljajo tudi oglasna sporočila pod pogoji navedenimi v ceniku.

Šempeter pri Gorici, junij 2023

								AVTOR: GREGA RIHTAR	KOSITER V OBLIKI ZELO TANKIH LISTOV	MLADINSKI FILM TUGA STIGLICA IZ LETA 1986	BRENKALO LUTNJA	KRILLO RIMSKE LEGJE	VERO- VANJE	KOROŠKI NAZIV ZA OČETA	PRASKA, RAZPOKA
								MOŠKI, KI SPLAVARI							
								ŽENSKA OBLEKA ZA POSEBNE PRILOŽ- NOSTI							
								ARGENTIN- SKI NOGO- METAŠ (JULIAN)							
								LJUDSKI IZRAZ ZA ZAKOVICO				KIRKIN OTOK RUDA TROPSKIH KRAJEV			
								ITALEC					FILM BOŽA SPRAJCA IZ LETA 1979	ČASOVNI TERMIN	KUHARSKA MOJSTRICA ROŠ
KOROŠKI LJUDSKI PLES															
ŠPANSKI NOGOMETNI TRENER MANCHESTER CITYJA	KDOR SE POKLICNO UKVARJA Z AVTO- ELEKTRIKO	SUKANEC ZA KVAČ- KANJE	SLAVILNA PESEM, HVALNICA	GORSKA VERIGA MED HRVASKO IN BIH	HUNSKI KRALJ, IMENOVAN BIČ BOŽJI	SPREJEM- NICA V HOTELU	SKUPINA ŽUŽELK		GLAVNO MESTO GANE MALAJSKO BODALO						
NABI- RALEC JAGOD							DELEC Z NEGATIV- NIM EL. NABOJEM LIČILO								
KDOR KOGA OVADI									MAJHNA VREČA						
STRANSKA DESKA POSTELJE							PRIMOR- SKA VAS S PLEZALNO STENO	ŠIRJAVA			PEVKA MAJECN	PREBIVA- LEC IRANA	JAPONSKI KEMIK (KOIČI)		
NEŠKONČ- NA DOBA			OPERA SERGEJA RAHMA- NINOVA SNOV					LESNI PREMOG							
								NASILJE							
PRIMOŽ EKART		NEUMEN MOŠKI					ŠTEVILO Z DVEMA NIČLAMA			TEŽA EMBALAŽE					
		NEDOSEG- LJIV VZOR					ODSOTNOST			VODNI VRTINEC					
RASTLINA GOBA					MORSKA RIBA					NORD. BOČI- NJA MORJA ELEKTRIČ- NA ENOTA ZA MOČ					
					ORGAN HOBOTNIC										
JAPONSKI PISATELJ (AKINARI)				JAMAJŠKO- BRITANSKA PEVKA MITCHELL			GORA NAD DOLINE KRME V JULIJCIH								
ANGLEŠKA PLOŠČIN- SKA MERA				MESTO ZAHODNO OD LAGOSA V NIGERIJ			PREDMET ZA OKRAŠE- VANJE NASLOV								
NAJVIŠJA RESNICA V VEDANTI			RASA, LJUDSTVO, KULTURA	IT. SLIKAR (GIORGIO) MRAZ, KI ŠKODUJE RASTLINAM						ŽIVALSKA NOGA					
MOČEN UDAREC						TONE DEMSAR		Ime in priimek Naslov Telefon							
						KURIVO ZA PLAVŽE									
RIMSKA DVOJKA		TLAKO- VALEC UMETNI MEDNAROD. JEZIK													
DEDNA POŠEST PO OČETU				ČLOVEK BREZ IMENA											
STOGLAVI ZMAJ V GRŠKI MITO- LOGIJI				KESANJE											
ZIMSKO- ŠPORTNO SREDIŠČE V VZHODNI SVICI				ZVRST JAMAJŠKE GLASBE											

POMOČ: DRLESK-močen udarec, LADON-zmaj v grški mitologiji, LARISA-pevka Majcen, LATERIT-ruda tropskih krajev, LAVTA-lutnja, OJO-mesto v Nigeriji

Rešeno križanko nam s potrebnimi podatki pošljite do 9. avgusta 2023 na:
Občina Šempeter-Vrtojba, Trg Ivana Roba 3a, 5290 Šempeter pri Gorici, s pripisom Nagradna križanka
ali na glasilo@sempeter-vrtojba.si.

Nagrada: Knjiga Jane Korečič, *Neon*

Pravila nagradne križanke in ostale informacije najdete na naši spletni strani
www.sempeter-vrtojba.si.

